

Nový poslanecký klub PLATFORMA

Poslanecký klub Platforma – zľava: Peter Vóns, Zuzana Vónsová, Martin Kalnický, Marcel Maťovčík, Jozef Krištoffy a Stanislav Thomka

V stredu 27. novembra vznikol nový poslanecký klub – Platforma martinských poslancov (v skrátenej verzii sa používa názov Platforma), ktorý absolvoval premiéru na zasadnutí mestského zastupiteľstva iba deň po svojom vzniku.

V Platforme je šesť poslancov. Polovica z nich vystúpila v tomto roku z rôznych dôvodov z pôvodného klubu (Martin Kalnický opustil Klub občianskych poslancov, Jozef Krištoffy Spoločne pre Martin a Stanislav Thomka Krok navyše za SaS). Ďalší traja (Marcel Maťovčík, Peter Vóns a Zuzana Vónsová) pôsobili doteraz ako nezaraďení poslanci. Predsedom nového poslaneckého klubu sa voľbou členov stal Martin Kalnický, podpredsedom Stanislav Thomka. Na rozdiel od zvyšných troch poslaneckých klubov budú jednotliví členovia Platformy rotovať v jej vedení. Martin Kalnický pre MESTSKÉ NOVINY uviedol: „Poslanecký klub Platforma nevznikol ako aktivita žiadnej z politických strán. Práve naopak, ako snaha naplniť programy členov klubu, ktorí v komunálnych voľbách získali podporu 8833 hlasov. Svojím vznikom chceme prispieť k zmene

kommunikácie medzi nami a vedením mesta Martin. Aktívnym spôsobom ovplyvniť urýchlenie rozhodnutia mesta Martin, kde, ako, prečo a s akým dopadom budú investované prostriedky mesta Martin. Ani rok po voľbách nie je jasné, kde bude mesto Martin investovať. Bez spomenutej hierarchie investícií v Martine považujeme predložený návrh rozpočtu na rok 2020 s dopadom na nasledujúce roky za nezodpovedný.“ Práve návrh rozpočtu mesta Martin na rok 2020 bol nosnou témou a horúcim zemiakom novembrového zasadnutia MsZ. Diskusia k tomuto bodu bola dlhá, poslanecký zbor schválil dva pozmeňujúce návrhy vrátane stanoviska mestskej rady, ale keď malo prísť na lámanie chleba s hlasovaním o uznesení k návrhu rozpočtu ako celku, bolo vo veľkej zasadačke mestského úradu len 15 prezentovaných poslancov. Keďže ani opakujúce sa pokusy o nápravu, ani polhodinová prestávka, nepadli na úrodnú pôdu a zastupiteľstvo stále nebolo uznášaniachopné, primátor mesta Martin Ján Danko prerušil schôdzu a jej pokračovanie stanovil na 2. decembra. Ako to dopadlo, či rozpočet prešiel, alebo nie, to si prečítate na str. 6. **Autor, foto: Ľubomír Chochula**

Editoriál

Mgr. MARTIN KALNICKÝ

MESTSKÉ NOVINY pripomínajú nedávne 30. výročie Novembra 1989 unikátnym rozhovorom s priamym a čelným účastníkom revolúcie. Podrobne informujeme o zastupiteľstve, ktoré sa zaoberalo o. i. „zákonom roka“ – rozpočtom na rok 2020. Čitateľom približujeme aj niekoľko významných investícií – atletický štadión, futbalový štadión a cyklochodník. No naznačujeme aj možné opatrenia pre rozvoj cestovného ruchu a obrazu mesta, konkrétne pre rozvoj parkov v Martine. Významný priestor venujeme našej kultúre (tri výstavy nadregionálneho významu), pričom Kultúrna scéna vám ponúkne zaujímavé programy na december. Dňom mesta Martin dominoval slávnostný večer v SKD, kde boli odovzdané ocenenia mesta Martin významným osobnostiam; a do nich zapadol aj výnimočný Festival klobás na Ladovni. No a nechýba bohaté spravodajstvo a publicistika zo športu a z Vrútok.

Vaše podnety k problémom v mestských častiach nám píše na mail: redakcia@mestskenoviny.sk

V. Matejčík a November 1989

„Je dobre, že došlo k zmene, ale...“

Majster Turca v malom futbale

Zel po prvý raz v histórii s titulom

Kometa ukončila jesennú časť

Sú vrútockí hokejbalisti spokojní?

„Už teraz sa môžete tešiť na nový a ešte lepší ročník“

Martin Kalnický (vľavo) a Štastko Durgala (šéf festivalu v Báčskom Petrovci). Foto: I'ch

Sponzorský dar pre občianske združenie Matka a dieťa Turca. Foto: I'ch

MEDZI-NÁRODNÝ FESTIVAL KLOBÁS 2019, ktorý sa konal 9. novembra v areáli Penziónu Ladoveň, bol najväčšou akciou v Martine s bezplatným vstupom. Ako hodnotí toto podujatie hlavný organizátor Martin Kalnický?

Tohto roku bol prelomový ročník, bezplatný vstup na klobásový festival mali všetci.

Súťažiaci po prvý raz neplatili žiadne štartovné a každé družstvo dostalo (vdaka sponzorom) pomleté mäso na výrobu klobás. Ale aj predajcovia mohli vo svojich stánkoch pri Penziónu Ladoveň, kde vzniklo námestíčko z drevených domčekov, predávať svoje výrobky bez poplatku. Oproti minulému roku sme mali dvojnásobný počet stánkarov, ktorí mali čo návštevníkom ponúknuť. Novinkou bolo tiež to, že vo festivale stane (hlavné dejisko podujatia)

sa čapovalo tankové plzenské pivo za super cenu (polliter za jedno euro). Nečakali sme, že za 4,5 hodiny sa minie celý 500-litrový tank a vypije sa až tisíc pív. V našom regióne je pivo obľúbeným nápojom, preto uvažujeme nad tým, že v budúcom ročníku by sme na festivale ešte viac prepojili gastro s Beer festom.

Nedávno skončený 5. ročník bol úspešný. Čo je najväčšou devízou festivalu?

Najväčšou devízou festivalu je to, že už má dobrý kredit, na čom sa dá stavať aj do budúcnosti. Od roku 2014, keď sa konal nultý ročník, až doteraz sme pracovali na tom, aby to bolo z roka na rok lepšie. Výbudovali sme si meno, značku, už nás poznajú, preto môžeme oslaviť akéhokoľvek umelca, prípadne osobnosť, ktorá by svojou účasťou zvýšila atraktivitu festivalu.

Do súťaže sa zaregistrovalo takmer 40 tímov, znovu boli tri súťažné kategórie. Vyhrali tí najlepší? V kategórii Cena odbornej poroty, v ktorej boli okrem iných aj šéf

hygieny v Martine Tibor Záborský a redaktor TV Markíza Marián Lechan, vyhrala Viena International. Hoci tento tím na našom festivale debutoval, ako nováčik si počínal veľmi zdatne a predviedol naozajstné kuchárske umenie. V kategórii Hlas ľudu zvíťazil tradičný účastník – tím Agrifarmi, ktorý zaujal nielen svojím vyzdobeným stánkom, ale najmä chutnými klobásami. V kategórii Cena Penziónu Ladoveň, v rámci ktorej zohľadňujeme špecifické veci (pridanú hodnotu, ľudský rozmer), triumfovala partia mladých ľudí z tímu Píl Selete, ktorí si dali veľmi záležať na tom, ako robili klobásy a ako ich dochutili.

Okrem týchto troch cien bola vyhlásená aj špeciálna cena. Prečo? Festival klobás je aj o tom, že sa stretne veľa generácií, ktoré si odovzdávajú skúsenosti. Tak ako kedysi ma k výrobe klobás priviedol môj otec, tak ja teraz vediem k tomu svojho syna, ktorý bol ako člen tímu Penzión Ladoveň tiež účastníkom súťaže. Touto špeciálnou cenou sme chceli podporiť myšlienku odovzdá-

vania štafety najmladšej generácii, aby tradícia výroby klobás zostala zachovaná. Udelili sme ju detskému tímu Jablčko. Mám radosť z toho, že sa títo najmladší klobasiari pri svojej premiére na festivale nestarali v konkurencii ostrieľanejších harcovníkov a takisto sa prezentovali dobrými klobásami.

Napriek sychravému počasiu mal festival rekordnú návštevnosť. Na našom festivale zvyčajne prší. Počasie „nesklamalo“ ani tentoraz, ale ani dážď neodradil fanúšikov od účasti, z čoho som miľo prekvapený. Ukazuje sa, že ľudia vyhľadávajú podujatia s nefalšovanou atmosférou, kde sa môžu príjemne zabaviť, zrelaxovať a na chvíľu zabudnúť na starosti. Kde sa nikto s nikým neháda, nevedú sa záborné vojny a vedľa seba dokážu vyrábať klobásy aj tímy, ktoré sa v reálnom živote veľmi nemusia. Som rád, že napokon prestalo pršať, lebo pri takej vysokej návšteve sme nemohli všetkých prestrešiť. Hlavný program vyvrcholil koncertom skupiny Horkýže Slíže, ktorý si uživalo niekoľko tisícové publikum.

V kategórii Cena poroty vyhralo družstvo Viena International. Foto: I'ch

Aj na námestíčku pri Penziónu Ladoveň to dýchalo správnou atmosférou. Foto: I'ch

Divadelné predstavenia hercov (Divadlo z domčeka) potešili deti v hale. Foto: I'ch

Dôchodca Jozef Valentiny vyhral v tombole 1. cenu – auto. Foto: I'ch

To bol „masaker“ ľudí, stan praskal vo švíkoch a zaplnené bolo aj okolie stanu. Ak bola vysoká návštevnosť pre niektorých na Ladovni trňom v oku, tak sa im ospravedlňujem. Ale myslím si, že tí, ktorí chcú žiť tam, kde sa niečo deje, dostali to, čo očakávali v duchu toho, že Festival klobás je o vynikajúcej nálade, úžasných momentoch, nezabudnuteľných zážitkoch. Veľmi dôležitou súčasťou podujatia bol program pre deti (divadelné predstavenia a iné), o ktoré sa v nafukovacej tenisovej hale postarali animátori. Hoci počasie bolo také, aké bolo, ten, kto chcel, mohol využiť aj bezplatnú jazdu kočom smerom k Jahodníckym hájom a späť.

Veľký záujem bol o tombolové lístky. Tí šťastnejší si domov odniesli hodnotné ceny.

V spolupráci s našimi partnermi sme do tomboly pripravili 20 zaujímavých cien, v prepočte celkovo do 10 000 eur, čo je dosť. Výhercov žrebovali malé deti, ktoré mali z toho tiež zábavu. Prvú cenu (osobný automobil) vyhral pán, dokonca z Ladovne. Všetkým výhercom blahoželám.

Pekným aktom bolo odovzdanie sponzorského daru občianskemu združeniu Matka a dieťa Turca. Tomuto občianskemu združeniu sme

priamo na pódiu odovzdali poukaz v hodnote 1000 eur. Urobili sme správnu vec. Je obdivuhodné to, čo robia. Venujú sa témam, na ktoré by sa nemalo zabudnúť. Zaslúžia si našu pozornosť. Možno týmto krokom motivujeme aj ďalších, aby prispeli na činnosť, či už tohto združenia alebo iných.

Za zmienku určite stojí aj to, že jedna spoločnosť nám darovala poukaz vo výške 10 000 eur pre partnerov festivalu, aby mohli využiť ich služby (internetový marketing – www.dreamlabs.sk) v tejto hodnote.

Organizovať takéto veľké podujatie, na ktorom mali všetci bezplatný vstup, nebolo jednoduché.

Festival klobás je veľmi náročná akcia. Museli sme vynaložiť veľa úsilia, aby sme to finančne pokryli. Našťastie som mal pri sebe tím ľudí, ktorí boli ochotní pomôcť. Veľká vďaka patrí všetkým partnerom a sponzorom, ktorí nám s festivalom pomohli. Ďakujem sponzorom za to, s akým nadšením a láskou robili klobásy. Každý tím postupoval podľa svojej osvedčenej receptúry, takže výrobky sa trochu líšili chuťou, vôňou, tvarom a farbou, ale táto rozmanitosť je prednosťou celej súťaže. Ďakujem návštevníkom za účasť, vážim si ich záujem a verím, že si užili plnohodnotnú zábavu. Ale

vd'aka patrí aj obyvateľom Ladovne za ich toleranciu a trpezlivosť, lebo v čase konania festivalu mali trochu komplikovanejší príchod domov.

Chcem sa tiež poďakovať príslušníkom mestskej polície za spoluprácu, čo sa týka organizácie dopravy, parkovania a pod. Samozrejme, v neposlednom rade ďakujem našim krajanom z Báčskeho Petrovca, odkiaľ k nám dorazil plný autobus Slovákov žijúcich vo Vojvodine. Boli súčasťou súťaže (štyri tímy) a kultúrneho programu (vystúpenie Spolku petrovských žien a folklórneho súboru Petrovčan). Radi sme ich privítali a snažili sme sa im vytvoriť také prostredie, aby sa cítili ako doma. Tak dobre, ako sme sa my cítili v Báčskom Petrovci vo februári tohto roku na ich festivale Klobásafest. Som rád, že naša spolupráca funguje, že sa utužili už beztak dobré vzťahy, ale aj nadviazali nové priateľstvá. Klobásový festival organizujeme pre takých ľudí, od ktorých cítime kladnú spätnú väzbu a to nás motivuje do ďalšej práce a činnosti. Hoci v prípravnej fáze máme trochu stresu, ako všetko zabezpečiť, aby všetci boli spokojní, ten pocit, keď to vyjde, je na nezapltenie.

Ako ešte viac zatriaktivniť MEDZINÁRODNÝ FESTIVAL KLOBÁS?

Teší ma, že naše podujatie je také navštevované. Zároveň nás to zaväzuje nepoľaviť v úsilí, nesklamať dôveru verejnosti a na budúci rok zorganizovať ešte lepší ročník. To je obrovská motivácia i výzva. Je našou ambíciou priniesť ďalšie nové veci, zábavu a úroveň posunúť ešte vyššie, takže určite znovu vymyslíme zopár noviniek. Pohrávame sa s myšlienkou posunúť dátum nášho festivalu o dva až štyri týždne skôr, čiže do októbrového termínu. Nie iba kvôli počasiu, ale aj preto, aby akcie v rámci svätomartinských hodov v Martine nekolidovali, aby do nášho mesta prišlo čo najviac návštevníkov, čo by bolo prínosom po ekonomickej, kultúrnej, spoločenskej a hlavne ľudskej stránke. Už máme zoznam umelcov, ktorých oslovíme. Ak všetko doladíme, potom budú tie mená garantom veľkolepého zážitku pre fanúšikov nášho festivalu. Postupne vás budeme informovať o pripravách. Milí klobasiari, už teraz sa môžete tešiť na nový ročník, ktorý spojíte s Beer festom. Ak nás znovu poctíte svojou návštevou, budeme veľmi radi. Týmto vás už teraz srdečne pozývam na MEDZINÁRODNÝ FESTIVAL KLOBÁS 2020.

Autor: Lubomír Chochula

Koncertom skupiny Horkýže Slíže vyvrcholil hlavný program. Foto: Matej Týlka

Festival klobás prilákal obrovské množstvo návštevníkov. Foto: Matej Týlka

Ozveny výnimočných zážitkov, na ktoré sa nezabúda

Moderátori festivalu – Veronika a Lubomír Paulovičovi

Majstri Turca v hokejbale (Fest Citron) urobili chutné klobásy

Zuzana Miráková (vľavo) so svojím tímom z Bácskeho Petrovca

Silní muži Matúš Beták (vľavo) a Pavol Guga s 3. cenou v tombole

MEDZINÁRODNÝ FESTIVAL KLOBÁS 2019 je minulosťou. MESTSKÉ NOVINY oslovili na podujatí viacero účastníkov a teraz vám z toho, čo sme získali, ponúkame festivalové ozveny.

Súťažiaci predviedli kuchárske umenie a pripravili chutné labužnícke špeciality. Celkovo bolo ocenených 10 družstiev.

V kategórii Cena odbornej poroty (členovia: Martin Kalnický, Tibor Záborský, Marián Lechan, Jozef Felcan, Lýdia Moricová, Viera Milanová a Ľubomír Paulovič) zvíťazila Viena International (2. Miestne spoločenstvo Bácsky Petrovec, 3. Hrča team). V kategórii Hlas ľudu vyhral tím Agrifarmi (2. Jazvečiari, 3. Horný Kalník). V kategórii Cena Penzióna Ľadoveň triumfoval Púl Selete (2. Fest Citron, 3. Goldspart). Špeciálna cena: Jablčko.

KULINÁRSKY KUMŠT

Výrobný riaditeľ strojárkej firmy Viena International Miroslav Kováčik skonštatoval: „Ako kulinára, ktorá rád varí, ma veľmi teší tento úspech. Nečakali sme to, že môžeme vyhrať, veď toto bola naša prvá účasť na tomto podujatí, ale o to väčšiu radosť máme teraz. Ďakujeme porote za uznanie. Použili sme špeciálny klobásový recept, ktorý, samozrejme, nebudem prezrádzať. O rok by sme chceli prísť toto prvenstvo obhajovať.“ Michal Lesev (Agrifarmi) vravel: „Vyrábať klobásy, to je koníček v našej rodine. Naše klobásy boli pikantné, návštevníkom chutili, čo sa potom prejavilo v hodnotení. Ceníme si náš triumf v kategórii Hlas ľudu. Štartovali sme tu po štvrtý raz a určite nie naposledy.“ Štvrtú účasť si zaknihoval aj tím Klobásy z lásky. Jeho členom bol tiež vrútocký primátor Branislav Zacharides, ktorý povedal: „Mali sme novú kuchárku, ktorá uplatnila svoj recept, preto naše klobásy boli trochu iné ako vlani, ale aj teraz chutili všetkým. A hlavne – boli robené z lásky. Tohto roku bolo viac účastníkov a návštevníkov, čo je správne, lebo to znamená, že festival stále rastie a má budúcnosť. Naše družstvo už nemá potrebu zvíťaziť, prioritou je zabaviť sa, stretnúť sa s priateľmi a známymi, čo sa nám podarilo. Som spokojný. Radi na festival s vynikajúcou atmosférou, kde sa vždy príjemne cítíme, prideme znovu.“

ŠPORTOVÉ KLOBÁSY

Na tohtoročnom Festivale klobás štartovalo niekoľko športových tímov. Pikantnú príchut' malo pôsobenie dvoch odvekých rivalov (úradujúci majster Turca v hokejbale Fest Citron a viacnásobný turčiansky šampión Goldspart), ktorých súťažné stoly boli hneď vedľa seba. Martin Sumka (Fest Citron) povedal: „Snažili sme sa urobiť čo najlepšie klobásy, aj klasické, aj špeciálne z baranieho črievka. Návštevníci si ich pochvalovali, čo nás teší. Užili sme si vynikajúco zorganizované podujatie a perfektnú zábavu.“

Bolo to super. „Zdenko Lazárik (Goldspart) uviedol: „Klobásy sme robili podľa našej osvedčenej receptúry, so zaujímavou zmesou korenín, čo je naše tajomstvo. Pred štartom sme si povedali, že môžeme skončiť hocjako, len musíme byť lepší ako Fest Citron.“ V súťaži nechýbal tím Majstri sveta na čele s bývalým československým šampiónom v boxe Milanom Somíkom (otec hokejového majstra sveta Radovana), ktorý poznamenal: „Bola to už naša piata účasť na Festivale klobás, z tohto sme dvakrát vyhrali hlavnú kategóriu. Z hľadiska kvality má toto podujatie, na ktoré sa vždy veľmi tešíme, stúpajúcu tendenciu.“ Skutočný majster sveta (v tlaku na lavici) bol medzi návštevníkmi – Pavol Guga (generálny sekretár Slovenskej asociácie silných mužov) prišiel z Trenčína a neľutoval: „S chalanmi sme sa dali dokopy a prišli sa pozrieť na tento festival. Pritiahlo nás sem kvalitné pivo, chutné klobásy, ale aj skupina Horkýže Slíže. Páčilo sa nám tu, radi prideme aj o rok, ale ambíciu štartovať s tímom v súťaži nemáme. Skôr si viem predstaviť, že by tu v rámci programu mohla byť exhibícia silných mužov.“

KRAJANIA Z VOJVODINY

Z Bácskeho Petrovca sa na martinskom klobásovom festivale zúčastnilo zhruba sto krajanov. Slováci zo srbskej Vojvodiny boli súčasťou kultúrneho programu i súťaže vo výrobe klobás. Predsedníčka penzistov v Bácskom Petrovci Zuzana Miráková poznamenala: „Martinskí seniori boli tohto roku na Klobásafeste v Bácskom Petrovci a naši penzisti im teraz ich návštevu opätovali. Dúfam, že onedlho sa na našom festivale zasa stretneme. U nás sa snažíme tradície zachovávať, aj čo sa týka výroby klobás, ktoré sú štiplavejšie vďaka pravej petrovskej paprike.“ Šťastko Durgala (hlavný organizátor Klobásafestu v Bácskom Petrovci) povedal: „Festival klobás v Martine bol výborne pripravený, mal zaujímavý program a vysokú sledovanosť, skvelé výkony predviedli moderátori, v tombole boli hodnotné ceny a účastníci podujatia si domov odniesli kopu zážitkov. Vážime si to, ako sme boli srdečne prijatí v Penzióne Ľadoveň i dome Jednoty dôchodcov Slovenska. Verím, že Martinčania opäť zavítajú na náš festival (5. ročník sa uskutoční vo februári 2020), na ktorom by mohlo štartovať až 80 tímov, čo ma neprekvapuje, lebo Bácsky Petrovec je svetoznámy vo výrobe klobás.“

PLÁNY NA ĎALŠÍ ROČNÍK

Martinský MEDZINÁRODNÝ FESTIVAL KLOBÁS pri Penzióne Ľadoveň si za dobu svojej existencie vybudoval patričné renomé. Má široký okruh priaznivcov nielen v Turci, ktorí by si mali prísť na svoje aj o rok. Organizátori už teraz kujú plány, ako v roku 2020 pripraviť pre návštevníkov ešte chutnejšiu a šťavnejšiu lahôdku.

Autor, foto: Ľubomír Chochula

Kráľovná športov v Martine sa konečne dočká veľkej atletickej dráhy

Vizualizácia budúceho atletického štadióna pod „slmákom“. Zdroj: Spojená škola

V Martine pri Spojenej škole začali stavať atletickú 400-metrovú tartanovú dráhu. Investor (spoločnosť Športfinal) prevzal stavbu 26. novembra a slávnostný štart výstavby bol 4. decembra (po našej uzávierke).

Štyristometrový ovál s umelým povrchom bude mať osem dráh a ostatné prvky pre atletické disciplíny (vodnú priekopu na beh cez prekážky, sektory na technické disciplíny – skok do výšky, skok o žrdi, skok do diaľky a trojskok, vrh guľou, hod diskom a oštepom).

Hlavným investorom je Žilinský samosprávny kraj, ktorý 19. novembra uzavrel zmluvu so zhotoviteľom (vzišiel z verejnej súťaže). Prvá etapa by mala byť ukončená do 12 mesiacov a stavebné práce budú stáť 2,1 mil eur. Ide o združené financovanie. Každý z týchto subjektov (ŽSK, mesto Martin a SAZ) prispel čiastkou 400 000 eur.

„Výstavba atletického oválu v blízkosti centra mesta Martin konečne naberá reálnu podobu. V prvej etape sa počíta s vybudovaním 400 m dráhy; budú postavené športoviská pre atletiku vhodné aj na medzinárodné súťaže a ihrisko pre školské súťaže,“ informovala predsedníčka ŽSK Erika Jurinová.

Súčasťou prvej etapy bude aj oploštenie športového areálu. Projekt rieši tiež odvedenie dažďových vôd či závlahový systém trávnej plochy so základným napojením na inžinierske siete a prípravou na druhú etapu. „V rámci druhej etapy by sa mala realizovať výstavba tribúny so šatňami, sociálnymi zariadeniami, skladmi, klubovňami a podobne,“ skonštatovala pre MN hovorkyňa kancelárie predsedníčky ŽSK Martina Remencová.

Zázemie pre atletický štadión poskytla Spojená škola. Jej riaditeľ Jozef Zanolit pre MN povedal: „Chceli by sme, aby investor dokončil stavbu

skôr ako za 12 mesiacov, najlepšie na konci školských prázdnin, ale uvidíme, ako to pôjde, lebo rýchlosť nemôže byť na úkor kvality. Veľké uznanie a pochvalu si zaslúži predseda občianskeho združenia Štadión Alexander Lilge – je to vzácny človek, ktorý pre tento projekt veľa urobil a vybavil. On bol a je hlavným hnacím motorom výstavby atletického štadióna. Športový areál ŽSK a mesta Martin pri Spojenej škole umožní rozvoj školského, ale aj profesionálneho a amatérskeho športu v regióne Turiec. Je to dôležitá investícia.“

Marián Kalabus z AK ZŤS Martin pre MN dodal: „Som veľmi rád, že sa začína budovať nový moderný atletický areál, ktorý tak veľmi potrebujeme. Po dokončení by sme na ňom radi organizovali rôzne súťaže, napr. majstrovstvá Slovenska v mládežníckych kategóriách a Turčianske hry mládeže. Toto športovisko bude veľkým prínosom nielen pre náš klub, ale aj pre iných užívateľov.“

Jeden z najlepších slovenských atletických trénerov Pavel Slouka pre MN podotkol: „Mrzí ma, že sa so stavbou nezačalo už pred desiatimi rokmi. Je to veľká škoda, lebo kráľovná športov si zaslúži mať v Martine

lepšie podmienky. Máme síce 250 m ovál pri ZŠ Východná, ale to je len z núdze cnosť. Aj pre úspešných slovenských reprezentantov Gabiku Gajanovú a Ad'a Paulínyho, s ktorými sme teraz na sústreďení v Portugalsku, bude výhodou, že sa potom môžu pripravovať doma na novej veľkej dráhe. K projektu mám však dve výhrady. Myslím si, že atletický areál je situovaný do nie najlepšej lokality. V blízkosti obchvatu s veľkou hustotou premávky, medzi cestami, železničnou traťou a obchodnými centrami, to nepovažujem za dobré prostredie pre šport. Viac by sa mi to páčilo (aj zo zdravotného hľadiska) za priemyslovkou, teda tam, kde sa pôvodne počítalo s atletickým oválom. Prípadne na mieste starého štadióna. Takisto cena, za ktorú sa má postaviť prvá etapa, sa mi zdá vysoká. Určite však vítam, že sa v Martine rozšybal a začali budovať regulárnu 400 m dráhu.“

Pavel Slouka v časech svojej bežeckej kariéry na starom štadióne. Foto: chir

Pltníky a nábřežie pri rieke Turiec menia svoju tvár

Na pumptrackovej dráhe si mládež rada testuje svoje schopnosti. Foto: Ich

V rámci Športparku Pltníky už slúži svojmu účelu pumptracková dráha a onedlho bude aj futbalové ihrisko s umelým trávnikom. Neďaleko odtiaľ zasa budujú cyklocestičku.

Pumptracková dráha je obľúbeným miestom pre milovníkov tohto spôsobu jazdenia („pumpovania“) a zábavy na bicykloch. Malý (pre menej pokročilých) i veľký okruh (pre zdatnejších) využívajú nielen Martinčania, ale aj význační tohto športu z Vrútok

a okolitých obcí Turca.

Hneď vedľa sa nachádza nové futbalové ihrisko s umelým trávnikom. Hracia plocha je kompletne hotová. Brány i striedačky stoja na svojich miestach a okolo ihriska nechýba zábradlie. V areáli, ktorý je ohraničený hrubým plotom, sa nachádza aj menšia budova so šatňami. Samozrejme, súčasťou je aj závlahový systém a umelé osvetlenie (500 luxov). Po skolaudovaní ihriska ho budú v zimnej príprave využívať futbalisti MŠK Fomat Martin. Na jar 2020 sa má začať realizovať 2. etapa. Ešte aj koncom novembra bol stavebný ruch na budovanej cyklocestičke z Martina do Vrútok, ktorá vedie po nábřeží rieky Turiec (začiatok je na Pltníkoch). Budúca cyklotrasa

by mala byť dokončená na jeseň 2020. Investorom je mesto Martin a dodávateľom spoločnosť Doprastav. **Stranu pripravil: Ľubomír Chochula**

Na tomto úseku už vidieť kontúry budúcej cyklotrasy z Martina do Vrútok. Foto: Ich

Len 15 poslancov hlasovalo za rozpočet mesta Martin na rok 2020

Poslanci využili prestávku v rokovaní zastupiteľstva aj na debatu, zľava: Michal Uherčík, viceprimátor Rudolf Kollár, Róbert Gajdoš, Peter Buocik a Marina Gallová.

V priestoroch veľkej zasadacky Mestského úradu v Martine sa 28. novembra uskutočnila prvá časť zasadnutia mestského zastupiteľstva, druhá časť schôdze sa konala 2. decembra.

Vo štvrtok 28. novembra stihli poslanci prerokovať väčšinu bodov programu. Okrem iného odsúhlasili zadanie urbanistickej štúdie dostavby HBV v lokalite Záturčie medzi cestou I/65D a Ul. Aurela Stodolu. Zaujímavá bola diskusia ohľadne návrhu dodatku č. 10 k VZN č. 97 o výške príspevku na čiastočnú úhradu nákladov škôl a školských zariadení. Keďže bolo treba kompenzovať chýbajúcu čiastku 235 000 eur a v rozpočte na to zdroje neboli, poslanci schválili uznesenie, na základe ktorého rodičia budú musieť platiť vyšší príspevok za svoje dieťa. Ak dieťa navštevuje Školský klub detí, Centrum voľného času i školskú jedáleň, je to zvýšenie spolu 10,50 eur mesačne (ŠKD 5 eur, CVČ 1,50, ŠJ 4). Ešte viac sa diskutovalo o návrhu dodatku č. 4 k VZN č. 116 o určení výšky finančných prostriedkov určených na mzdy a prevádzku na žiaka základnej umeleckej školy, poslucháča jazykovej školy, dieťa materskej školy, dieťa školského zariadenia, zriadených na území mesta Martin. Neprešiel pozmeňujúci návrh s pripomienkami právnických

a fyzických osôb, aby s účinnosťou od 1. januára 2020 bola zmenená výška ročnej dotácie na prevádzku a mzdy pre cirkevné a súkromné školy a školské zariadenia z 88 percent na 100 percent, ako je to v prípade mestských škôl. Keby sa na to pristúpilo, v rozpočte by chýbalo vyše 400 000 eur. Preto poslanci dali zelenú uzneseniu č. 260/19 k tomuto bodu berúc do úvahy stanovisko mestskej rady, ktorá to odporučila schváliť s doplnením porovnania normatífov v roku 2019. Zastupiteľstvo zobralo v ďalšej časti programu na vedomie informatívnu správu o uplatnení päťpercentného zníženia realizovaných kilometrových výkonov v MHD pre rok 2020 s cieľom zefektívniť náklady na úhradu straty. V praxi to bude znamenať zrušenie niekoľkých menej využívaných spojov v cestovnom poriadku. V bode návrh na autoremedúru uznesenia MsZ č. 130/19 z 30. mája 2019 poslanci schválili tieto zmeny: na projektovú dokumentáciu a GP pre ÚHI zo 171 000 eur na 167 298, na parkovisko pri ZŠ na Východnej ul. zo 190 000 na 119 792, na Športpark Pltníky zo 600 000 na 673 910. Hlavnou témou zasadnutia MsZ bol však rozpočet mesta Martin na rok 2020. Ako informujeme na str. 1, prvý pokus nevyšiel, lebo 28. novembra bolo pri hlasovaní o tomto bode v sále

len 15 prezentovaných poslancov. Keďže zastupiteľstvo nebolo uznášaniaschopné, primátor mesta Ján Danko schôdzu prerušil a tá pokračovala 2. decembra. Vtedy sa k tomuto bodu prezentovalo 22 poslancov, z ktorých väčšina súhlasila s uznesením č. 268/19 (15 za, 5 proti a 2 sa zdržali hlasovania). Zastupiteľstvo tak schválilo rozpočet na rok 2020 – celkové príjmy a výdavky sú vo výške 53 905 803 eur. Bežné príjmy predstavujú 43 859 590, bežné výdavky 41 504 074 (poslanci odsúhlasili stanovisko mestskej rady, ktorá odporučila tieto zmeny: zimná údržba mestských komunikácií a pešej zóny mínus 200 000, mestská autobusová doprava mínus 200 000, mzdové výdavky mínus 100 000, nerozdelené dotácie plus 500 000), kapitálové príjmy 253 680, kapitálové výdavky 11 214 266, finančné operácie príjmové 9 792 533 a výdavkové 1 187 463. V rámci rozpočtu bolo schválené aj čerpanie rezervného fondu spolu vo výške 3 285 000 eur. Financie z tohto balíka pôjdu na výstavbu a rekonštrukciu mestských komunikácií (1 000 000), Športpark Pltníky (750 000), rekonštrukciu a budovanie ihrísk v mestských častiach (500 000), atletickú dráhu pri Spojenej škole (350 000), projektovú dokumentáciu a GP pre ÚHI (260 000), rekonštrukciu kultúrneho domu v Záturčí (250 000), budovanie kanalizácie a vodovodu

Veľká Hora (100 000), vstupy do mesta (100 000), revitalizáciu Hviezdoslavovho parku (50 000), zariadenie sociálnych služieb Škultétyho a Podhájska ul. (50 000), rekonštrukciu amfiteátra (35 000), rekonštrukciu plota Turčianskej galérie (25 000), cintorín za Biotikou (15 000), rekonštrukciu budovy Millénia (10 000). V súvislosti s rozpočtom treba ešte dodať, že zastupiteľstvo schválilo tiež návrh poslancov Tomáša Ignačáka (o tomto sa hlasovalo už 28. novembra), ktorý znel takto: a) MsZ žiada vedenie mesta o odloženie prípravy investičnej akcie Námestie SNP podľa štúdie vypracovanej architektonickým ateliérom A8000, b) prednostku MsÚ a ÚHA o vyhlásenie verejnej architektonickej súťaže na tento priestor v termíne do jedného roka. Z ďalších bodov bola zaujímavá informatívna správa o čerpaní eurofondov a mimorozpočtových projektových zdrojov k 31. októbru 2019. Mesto Martin podalo 35 žiadostí v celkovom objeme 5 760 000 eur, pričom boli schválené projekty za 727 640 a v schvaľovacom procese je objem projektov za 4 370 000. V bode rôzne sa poslanci vracali k rozpočtu, pričom (ako poznamenala poslankyňa Zuzana Vonsová) to, že si mesto ide zobrať úver vo výške 6 500 000 eur, to sa bude voličom ťažko vysvetľovať...

Autor, foto: Ľubomír Chochula

Na zasadnutí MsZ vystúpila aj riaditeľka CVČ Kamarát Alena Leštinská

Čo hovoria na schválení rozpočet, je to v prospech občanov, alebo nie?

Martin Kalnický bude naďalej bojovať za Martinčanov

MESTSKÉ NOVINY na minulom zasadnutí mestského zastupiteľstva oslovili troch poslancov, z toho dvoch šéfov poslancov klubov, a občianskeho aktivistu.

MARTIN KALNICKÝ (predseda Platformy martinských poslancov): „Schválený rozpočet sa bude týkať všetkých obyvateľov mesta Martin na rok 2020. Mrzí ma, že bol schválený spôsobom, ktorý podľa môjho názoru nemá obdoby. Je to neprijateľné. Pretože po prihlásení 15 poslancov zariadenia, ktoré hovorilo o ich prítomnosti na mestskom zastupiteľstve, každý ďalší prihlásený tento rozpočet nepodporil. To znamená, že má podporu len 15 poslancov. Všetci ostatní, ktorí boli prihlásení a nepodporili uznesenie, ako aj tí, ktorí deklarovali svoj názor tým, že neprišli na hlasovanie, vlastne dali najavo, že sú proti takémuto rozpočtu. Je to veľký problém, vzniká veľa otázok. Náš klub Platforma martinských poslancov, aj Klub občianskych poslancov, inicioval stretnutie s pánom primátorom, ale oba kluby boli odmietnuté s argumentom, že nie je o čom rokovať. V zmysle rokovacieho poriadku to väčšina prešla, dá sa povedať, silou. Považujem to za nešťastné riešenie pre mesto Martin. Myslím si, že naprávať chyby, ktoré vyplývajú z tohto rozpočtu, bude zložitejšie,

ako bolo zabrániť tomuto schváleniu. Pre občanov by bolo lepšie, keby sa vedenie mesta snažilo prerokovať tieto veci so všetkými zainteresovanými s cieľom nájsť nejakú zľadu naprieč poslancovými klubmi. Ja osobne som veľmi sklamaný, pretože jeden hlas rozhodol o tom, že zastupiteľstvo bolo uznášaniaschopné. A potom sa, samozrejme, ďalší prihlásili. Ak bol rozpočet takto tesne schválený, iba 15 hlasmi z celkového počtu 31, ak ho nepodporila viac ako polovica zo všetkých poslancov, teda nielen z prítomných na zasadnutí, potom to nie je dobrý rozpočet. My sa naďalej budeme zodpovedne venovať svojej práci, aby sme boli prínosom pri dodatočných zmenách rozpočtu, aby sme minimalizovali straty a pokúsili sa už konečne presadiť ďalšiu zásadnú investíciu, lebo doteraz je jedinou takou, ktorá funguje v Martine – Športpark Pltníky. Ale tento projekt je životaschopný len vďaka tomu, že sa takto rozhodlo zastupiteľstvo v minulom volebnom období. A teraz sa k tomu hlásia aj tí, ktorí na to v minulom období kydali. To je tiež obrazom toho, akým spôsobom sa v tomto meste narába s investíciami. Máme pred sebou rozpočet na 53 miliónov eur, ktorý presadili silou a ktorý má podporu len 15 poslancov. Žiaľ, je to realita, ale nevzdávame sa, ideme ďalej a budeme za Martinčanov bojovať.“

PETER KAŠUBA (predseda Klubu občianskych poslancov): „Som už 25 rokov

poslancom mestského zastupiteľstva a toto som ešte nezažil, aby rozpočet prešiel 15 hlasmi a vedenie mesta je s tým spokojné. To je škandál a vizitka vedenia, ako komunikuje, ako riadi mestské zastupiteľstvo, ako funguje spolupráca s poslancami. Najviac mi prekáža to, že si vypomáhame úverom 6,5 milióna eur, čo je hraničná hodnota, ktorú si mesto môže zobrať, aby nebolo zadlžené „cez čiaru“. Rozpočet by mal odzrkadľovať požiadavky poslancov, priority vedenia mesta, na tomto sa bolo treba dohodnúť a potom to spečatiť pri hlasovaní. To, že sme minule neboli uznášaniaschopní a teraz áno vďaka kolegovi Belákovi, ktorý potom hľadol proti, o ničom svedčí. Je to signálom toho, že rozpočet má podporu nie nadpolovičnej väčšiny zo všetkých poslancov. Riešením pre získanie väčšej podpory by bolo, keby rozpočet nebol odsúhlasený a následne by pri príprave nového rozpočtu došlo k dohode všetkých klubov, prípadne aj neposlancovej verejnosti. Tento návrh by pokojne mohol byť schválený ešte v decembri tohto roku, čím by nenastalo rozpočtové provizorium. Toto riešenie sa ponúkalo, ale na dohodu musia byť dvaja.“

MAREK BELÁK (poslanec MsZ): „Už počas bodov, ktoré predchádzali diskusii

o samotnom rozpočte, som prezentoval určité výhrady k niektorým kapitolám a k niektorým VZN, ktoré majú vplyv na financovanie mesta. Následne som upriamil pozornosť špeciálne na dve položky výdavkovej časti v súhrnnej výške 350 000 eur, ktoré podľa mňa tento rok ešte nemuseli ísť. Samozrejme, veľkú výhradu mám k tomu, aby bol v predkladanom materiáli zadefinovaný vysoký úver na dve námestia. Ten bol navyše

neskôr nie celkom najšťastnejšie zdôvodnený.

Nie som členom žiadneho poslancovského klubu, ale od viacerých kolegov som dostával otázku, ako mienim pristúpiť k hlasovaniu. Každému, kto sa ma pýtal, som otvorene od samého začiatku hovoril, že budem hlasovať proti takto navrhnutému rozpočtu. A to som aj spravil. Žiaľ, musím povedať, že je smutné a znepokojivé, ak naše mesto bude najbližší rok fungovať na základe rozpočtu, ktorý podporila menšina tohto parlamentu. Len 15 poslancov. Mali by sme sa zamyslieť, či je to dobré pre Martin, alebo nie. Navrhol som, aby sme rozpočet čím skôr, teda už na najbližšej schôdzi, otvorili a prijali úpravy, ktoré budú prijateľné pre oveľa väčší počet poslancov. Podľa mňa na kompromisné riešenie netreba extra veľké zásahy.“

JOZEF PETRÁŠ (občiansky aktivista): „Najviac ma zarazila cesta, ako bol rozpočet

pripravovaný, diskutovaný a schvaľovaný. Vôbec sa nedá hovoriť o otvorenosti, transparentnosti a participatívni. Ak ide o verejný záujem, nie je čo skrývať. Všetci občania majú právo vedieť, aké argumenty a fakty boli na stole, keď sa rozpočet zostavoval, prípadne dohodovala podpora v zastupiteľstve. Šesť a polmiliónový úver je mačkou vo vreci, keďže nie je jasné, na čo konkrétne má byť použitý. Prečo vedenie mesta nevybralo z rozpočtu kritizované položky (napr. úver či rozpustenie rezervného fondu, čo sa dalo potom riešiť podľa potreby zmenami v rozpočte v budúcom roku), prečo sa ho nesnažilo schváliť veľkou väčšinou v kompromisnej verzii? Dobrý primátor musí byť aj dobrým manažérom, ktorého prvotným cieľom nie je presadzovať svoje nápady a zámery. Ktorý dokáže posadiť za jeden stôl rôzne názorové skupiny v MsZ. Ktorý je schopný viesť diskusiu tak, aby sa dosiahol výsledok prospešný pre mesto, jeho občanov a všetky komunity.“

Autor, foto: Ľubomír Chochula

Vlado Matejík – člen prvého Koordinačného výboru Verejnosti proti násiliu v Martine Je dobre, že k zmene došlo, ale...

Vladimír Matejík

V Novembri 1989 ste boli ste členom prvého koordinačného výboru VPN. Kde bol váš politický základ? Rodina? Ochránari?

– Otec bol politruk, „šajba“, ja som mal doma príliš demokratické zázemie nemal, ale vzor v sledovaní politiky áno. ☺ Moji rodičia sa rozvedli, keď som mal dvanásť. Mama odišla do Ružomberka, brala aj sestru a chcela, aby som šiel s ňou aj ja. Práve ona bola taký antikomunistický rebel. A krásne kreslila, skutočne umelecky, nádherne. Otec bol oddaný a presvedčený komunisti, on bojoval za tie ideály. A keď nedokázala nad ním v polemikách vyhrať, otec mal v knihovni a v nej celý rad Leninových spisov - tak občas mu tam na bielu stránku kreslila akty... Ale krásne akty! ☺ Bola to taká „malá politická podpásovka“ Pretože vytrhnúť stranu z Leninových spisov by bol problém...

A ja som ostal tu – nie preto, že by som mal otca radšej než matku, ale ja som bol skaut, potom tramp. Mali sme partiu, chodili sme na čundre; t.j. kamaráti – to bol dôvod, prečo som ostal v Martine. Ja som nebol doma ovplyvňovaný rodičmi ani tak - ani tak. Predtým ma v 1. či 2. triede nezobrali za iskričku, lebo som sa spýtal pionierskej vedúcej, či sa jej chce nosiť na krku ten pioniersky večeť (šatku). Dnes sa spätne nad tým zamýšľam, kde sa to vo mne vzalo – z domu som to nemal... Bolo to v škole; pionierska šatka – to bola hanba.

Bol som na jednej strane nadšený a aktívny, na druhej strane som bol rebel v tom, že som „im“ nevedel zabudnúť, že nám zrušili skauting, lebo to bolo niečo úžasné. A prešiel som do trampingu (a neskôr do ochrany prírody). Založili sme osadu, chajdu sme mali na Starej Bôrovej a každý večer sa končil tým, že sme počúvali tranzistor – naladili sme Slobodnú Európu alebo Hlas Ameriky a tvárili sme sa náramne sprisahanecky... Uvedomujem si, že sme 80% vo veku 16 rokov nemohli rozumieť... Ale pomalinky sa to na nás lepilo, aj preto, že sme ako trampí neboli spoločnosťou, režimom akceptovaní. Tam niekde sa

zrejme rodil ten principiálny vzdor a odpor voči komunizmu, voči režimu.

Ja som taký typ. – Nebol pre mňa problém sa presadiť, ale nikdy to nebola moja túžba. Vždy som chcel byť aktívny a vyslovoval som názory, ktoré by sa mali prijať, ale nechcel som byť šéf. A to je odpoveď na tú otázku – prečo ja? Je to v človeku a keď má aj zázemie, ľudí, ktorí ho podporujú, tak to asi zvykne takto vyústiť.

Ako ste sa vôbec dozvedeli, že sa v divadle začína niečo diať? Oslovili vás a pripojili ste sa, alebo vyšla iniciatíva od vás?

– Tým, že sme boli napojení na bratislavských ochranárov (Slovenský zväz ochrancov prírody a krajiny – SZOPK), už v lete sme sa zúčastnili na konferencii v Bratislave, kde už „v predstihu“, dávno pred Novembrom, prebiehal zápas o to, kto povedie túto organizáciu. Bol tam nomenklátúrny káder ako predseda, dosadený komunistickou stranou – Andrej Fedorko. Bratislavčania zorganizovali pred konferenciou stretnutie základných organizácií z celého Slovenska – z Bratislavy tam boli napr. Maňo Huba, Peter Tatár, Jano Budaj... a vyzvali nás, aby sme podporili ich snahu zvrátiť ten scenár a nezvoliť Fedorka za predsedu. Už vtedy Jano Budaj robil v časopise Ochránár prírody rozhovory napr. s M. Kňazkom, s nami urobil rozhovor o našej ZO SZOPK... A potom sme sa zúčastnili na sneme, kde sa skutočne podarilo A. Fedorka nezvoliť a zvolil sa nový výbor. To už bola tá doba, o ktorej sa hovorí, že prišla revolúcia ako blesk z jasného neba, že nikto nevedel... – Nevedel, kto sa nezaujímal; ale kto sa zaujímal, vedel, ako dookola „padalo“ Poľsko, NDR, Maďarsko. Bolo jasné, že to padne aj u nás. Už sa spoločnosť trochu otvárala a už sa tu tvorilo isté podhubie zmeny.

Pred novembrom sme mali také tie „odbojné“ postoje, no viacmenej v rámci ochrany prírody. Ale hneď pár dní po Prahe, 21. novembra, tak ako to spontánne býva, všade sú nejakí tí prví, ktorí sa starajú... - sme si uvedomili, že budeme potrebovať i v okrese nejakú „strechu“. Prvý, neúspešný, pokus bol na stretnutí u nás v Sosne na Podháji s ľuďmi zo Strany slovenskej obrody - budúcej obnovenej Demokratickej strany. Samozrejme, šlo o samozvaný výbor, lebo inak to vtedy nešlo, ale aby to bola strecha. Zobrali to však rezervovane. Povedali, že si to premyslia.

Ale medzitým už bežali mítingy v divadle. Vtedy bol pamätný míting, kde došlo k tomu emotívnemu vystúpeniu L. Chudí-

ka. A potom, pár dní pred 27. novembrom, sme prišli zo Sosny do divadla a oslovili sme J. Cillera. Že sme ochránari a že by sme chceli s ním rozprávať o potrebe vytvoriť nejaké koordinačné centrum. To bolo asi vo štvrtok a on povedal: „Dobre, pridte v pondelok.“ A ja hovorím – „V pondelok? Nie, dnes!“ On sa zháčil a hovorí: „No, vidím, že máte jasno, tak dobre, dnes.“ Tak sme sa stretli poobede o 16. h, bola tam pani Cillerová, Ivan Glač, myslím, že aj Maťo Landl, Matúš Ol’ha a ja a Ivan Lanko za ochranárov. A hneď na tom prvom stretnutí sme si dávali na papier, hlavne oni, mená ľudí, ktorí by tam mohli byť. Šlo o to, aby tam bolo zastúpenie hlavných inštitúcií v Martine. Viem, že ako prvé padlo meno doc. Š. Straka zo zdravotníctva, Marián Palenčár z LF, niekto z Matice, z Národného múzea, Vlasta Kunovská z kultúry a tak sa vytvoril 7-9 členný výbor a povedalo sa, že je, samozrejme, samozvaný, otvorený, podľa potreby budú noví ľudia prichádzať a niekto budú odchádzať... Nebola to žiadna oficiálna štruktúra. Povedali sme si, že vždy, keď sa bude rokovať a oficiálne vystupovať za VPN, budú vždy traja, aby niekto nepresadzoval svoj názor, ale budú tam ďalší dvaja, ktorí v prípade potreby povedia: Stop!

Ako sa časom menila práca KV VPN?

– Najskôr sme sa stretávali v divadle, potom už mala VPN pridelené priestory v Živene a tam sme už mali sekretariát, technických pracovníkov a pod. A tam chodilo kvantum ľudí, niektorí aj s predstavou, že je to nový okresný výbor strany. Chodili tam so svojimi boľáčkami, o ktorých sme my nič nevedeli, takže vždy sme museli len vypočuť a povedať: *Chápeme, ale s tým sa musí teraz počkať, teraz sú na programe celospoločenské zmeny, osobné až neskôr. A - nemôžeme to robiť ako doteraz...*

Ja som mal zásadný problém negovať niektoré vyhlásenia brané ako vyhlásenia VPN, lebo z tej pôdy vzišli, ale ľuďmi, ktorí na to nemali mandát a ani schopnosť. Nikto z nás vtedy nemal potrebné schopnosti, ale práve preto sme mali zásadu: len keď to hovoria traja – to je za VPN. A toto sa začalo diať celkom často v januári a najmä februári a mňa to začalo unavovať.

Z tohto obdobia si pamätám práve tieto momenty, keď to už nebolo o zmene, lebo ona už prišla. Už to nebolo na nás. Už sa čakalo, aký zákon, aké predpisy, aký systém, akým smerom sa to uberie – a bolo jasné, že to už príde zhora. No stále zostávali také revolučné nálady – najmä v Strojárňach – boli

najmasovejší, mali istú silu, boli tam také razantné osobnosti ako Belo Húska... Bolo logické, že potom už prebrali VPN títo ľudia. Oni to už mali jasné, koordinovali svoje postupy s vedením VPN... My sme to robili spontánne, podľa toho, čo sme si mysleli a cítili, nikto nás nedirigoval. Sledovali sme dianie a reagovali sme.

No vtedy hralo úlohu veľa faktorov – napr. aj taký, že či niekto mal čas. Tá robota bola denno-denne. A jedným z tých, ktorí prišli, boli ochotní a pracovali, bol napr. právnik dr. Ján Balko s cennými právnickými stanoviskami. Ďalším bol dr. Hubert Weiss, on bol ten, kto moderoval tie prvé politické okrúhle stoly. Bol tam ako člen delegácie VPN, ale on dostal poverenie, aby to celé riadil, lebo to skrátka vedel.

Tie prvé veľké mítingy, zhromaždenia, generálny štrajk, okrúhle stoly ... – to všetko sa udialo v novembri-decembri. Prvá rekonštrukcia bola 20. decembra, vtedy Život Turca zvyčajne vydal posledné dvojčíslo roka. Nebolo možné, o rekonštrukcii neinformovať verejnosť. Takže my sme v ŽT vydali 28. decembra 2. mimoriadne číslo ŽT, kde už boli fotografie nových členov rady ONV, kooptovaných miesto komunistov.

– Tak sa to postupne rozvíjalo. Prišli zo ŽOS-ky, ľudia z Obrody, tam sa dohodlo, že sa musíme nejakým spôsobom spojiť so študentmi a tak sa vytvorilo to koordinačné centrum, ktoré od začiatku fungovalo akosi popri... Divadlo už malo svoj systém práce. Herci sa dávali do dvojíc so študentmi a chodili po dedinách a po fabrikách. Vždy ráno sa stretli, povedali si, kto ide kam a o čom budú rozprávať a šli. Toto už bolo rozbehnuté a do toho sme prišli my. No my sme sa ani nesnažili tváriť, že „teraz to bude pod nami“. Strojárne mali svoje VPN, ŽOS-ka svoje, učiteľia mali Učiteľské fórum... a my sme si povedali, že my budeme tieto myšlienky zastupovať na rokovaniach s protistranou, ktorá tu stále bola. A tie rokovania museli prísť, to bolo jasné. Ale s každou skupinou sme sa dohodli, že cez nejakých styčných dôstojníkov budeme spolupracovať.

Čo bolo na tom pekné, a myslím, dobré, že sme sa nepasovali do pozície: My sme tu teraz šéfi. Všetci ľudia tam boli jednoducho z presvedčenia, že sa treba zapojiť. Každý mal svoju prácu a chcel sa k nej vrátiť. V tej prvej vlne nebol nikto „budúci politik“. Takže ťažko povedať, že niekto bol prvý..., bolo tu tisíc miest a v každom bol niekto prvý.

K niečomu to vyústilo aj vďaka mitingom – tam chceli vystupovať ľudia, ktorí neustále riešili svoje krivdy a tak to predsa nemohlo byť. Preto tam bol aj M. Geišberg s gitarou, aby sa to odľahčilo. Niektorým sme museli povedať: „Už si to dvakrát hovoril – stačilo.“ Tito ľudia nám to nevedeli odpustiť. Nevedeli to pochopiť, hovorili, že bránime demokraciu... Boli tam aj niektorí takí tí vášniví rétori – schopní postaviť sa na nejaký výčnelok a burcovať dav, stupňovať to až do nenávisti a násilia. A toho sme sa my báli – cítili sme zodpovednosť, že toto nemôžeme pripustiť, aj za cenu, že mu povieme: Nevystúpiš! A oni sa potom obracali proti nám, že sme im zakázali, že sme komunisti, že sme málo radikálni a takéto hlúposti.

Ako na vás reagovali predstavitelia okresu? Ako reagovali na vaše požiadavky... Okružle stoly už boli po veľkých zhromaždeniach, po generálnom štrajku.

- Už to začalo byť nezvrátiteľné. Šlo to v dvoch rovinách – mestský a okresný národný výbor. Predtým sme vzniesli požiadavku jednak doplniť ľudí do pléna z revolučného hnutia a jednak, a to hlavne, aby bola vyvodená osobná zodpovednosť tých ľudí, ktorí boli zodpovední za stav mesta, a za to, čo sa robilo v minulých desaťročiach. Na úradoch v r. 1989 neboli hlúpi ľudia, neboli to fanatici. Boli to úradníci. Videli, že sú na zlej strane barikády a medzi týmito funkcionármi mesta či okresu (ako S. Štúrik či P. Hanko), neboli ľudia, ktorí by boli chceli „bojovať za staré ideály“. Boli to pragmatici, ktorí pochopili, že doba sa mení, možno niektorí s tým aj súhlasili, len boli tam, kde boli. A tí boli súčinní, s nimi nebol problém. Len bolo pre nich ťažké, vyvodit' osobnú zodpovednosť, povedať niekomu – ty pôjdeš preč a prídu iní. Tak na tom zasadani sme s dr. Weissom tlmočili požiadavku na uvoľnenie mandátov a to sa poslancom nepáčilo – že kto nám tu bude diktovať, aký majú mandát... a tak. Ja som vtedy povedal, že ľudia žiadajú zmenu preto, že sa to doteraz nerobilo správne. My sme len dali požiadavku, aby tí ľudia, ktorí nesú nejakú zodpovednosť, či urobili chyby, odišli – pokým nebudú reálne demokratické voľby, a aby boli nahradení ľuďmi, ktorých navrhujeme. – Aby sme to dotiahli do spravodlivých demokratických volieb a z tých vzíde nové vedenie mesta. A to poslanci, až na pár fanaticov, pochopili. Potom sme boli na ONV. Tam boli styčnými ľuďmi H. Jusková, D. Hullová, E. Kerdík a ďalší. Predsedom bol Pavol Hanko a on k tomu pristupoval veľmi pokorne, seriózne, aspoň sa tak tváril, a neboli tam žiadne prieky. Povedal, že si to uvedomuje a v istej chvíli, keď bude náhrada, odstúpi. Nedochádzalo k boju. Pamätám si, raz prišiel za Ivanom Glačom okresný

vedúci tajomník KSS J. Topoli, že kedy sa stretne a kedy budeme jednať. A I. Glač mu povedal – „My nemáme s vami o čom jednať, komunistická strana nie je naším partnerom. Vy ste skončili, ste mimo.“ My sme tu nenarazili na nejaký tvrdý odpor, že by sme museli tvrdo bojovať a niečo lámať. Fanatických komunistov bolo menej a neboli na tých rozhodujúcich postoch. Pamätám si na debatu, z ktorej vzišlo, že musíme oficiálnym miestam dať nejakým spôsobom najavo, že ich neobmedzená moc sa skončila, že musia začať aj počúvať a rešpektovať, a musia sa s niekým podeliť o tú moc, ktorú ešte stále de iure mali, hoci de facto už nie. Keď chcete mať moc, musíte mať majetok a peniaze... My sme mali ľudí, ktorí prišli a nezisťovali ponúkli služby. V divadle sa skladalo – na pulte bola päťlitrová fľaša, boli tam chlebičky a tak, človek si vzal a hodil niečo do fľaše, inak sa neplatilo. Taká tam bola úžasná atmosféra. Ale zrazu bolo treba ísť na stretnutie do Bratislavy, po plagáty a pod. a auto sa stalo nákladom – preto sme vzniesli ako jednu z prvých požiadaviek auto – a zároveň sme tým obmedzili jestvujúcu moc. Bolo zaujímavé sa dívať, ako pekne sa to postupne začalo kryštalizovať. A potom, keď už nebolo pochýb, že to prejde - ale nechcem znižovať význam tých druhých – potom už začali prichádzať skupiny ľudí, ktorí do toho šli politicky. Začali sa tvoriť politické strany z tých, ktorým bolo jasné, ako to funguje, že raz budú voľby a bude sa kandidovať a budú posty...

Aké ste mali informácie o postoji OV KSS resp. členov EM a ŠTB? A nemali ste strach, ako strach, ako to dopadne?

- Pred Novembrom sme mali skúsenosť s ŠTB. Viacerých nás vypočúvali, aj ja som bol zo päťkrát na výsluchu, a vždy sme si navzájom o tom „U Jesenských“ porozprávali, čo a ako bolo. Jedno obdobie sa debata stále točila okolo ŠTB. Furt bol niekto vypočúvaný. A kamarát nám raz rozprával, ako ho ešebáci zaviezli do kameňolomu niekde pri Sučanoch, už sa začalo stmievať, jeden z nich ho zobral okolo pliec niekam do takého tmavého kúta a začal mu rozprávať, že by si mal uviedomit', že tramping nie je dobrá činnosť, že je to rozvracanie republiky, že to nie je ani bezpečné, vselých by sa mu mohlo stať. A kamarát hovoril: „Myslel som si, že ma ide zastrelit...“ No na to sme prvý dni revolúcie nemysleli. Vtedy ozaj ešte nikto nevedel, čo bude. Dnes vieme, čo rozpráva M. Kocáb, že Verejná bezpečnosť a Ľudové milície boli pripravené zasiahnuť a čakalo sa len na to, kedy minister obrany dostane povolenie na zásah. No nenabrali odvahu. Bolo nám jasné, že sa stretávajú, že nesedia so založenými rukami, ale čakali na príkaz

zhora a ten neprichádzal. Takže ten strach tam v nás niekde v podvedomí bol, ale uvedomili sme si ho až v takom momente, ako keď prišla na prvé stretnutie KC VPN dcéra doc. Straku, že jej otca asi zobrali ešebáci. Potom sa vysvetľilo, že to bol omyl. No nepamätám si nič také, že by sa ktosi bol pokúsil zasiahnuť do vývoja nejakou spravodajskou hrou. Skôr keď sa objavili nejakí „provokatéri“, tak to boli osobnostne zlí ľudia, ktorí nikoho nezastupovali, len potrebovali liečiť nejaký svoj pocit krivdy... O činnosti OV KSS sme nemali informácie - okrem programu OV KSS, zverejneného v mimoriadnom vydaní Života Turca.

Akú úlohu, podľa vás, zohrali vo vývoji v Novembri a po ňom médiá v Martine?

Bolo tu jediné médium - Život Turca. Spočiatku boli okolo alebo debaty: je to orgán OV KSS. Šéfredaktor Beňadik je ICH šéfredaktor, je to komunista. Ale reakcia, ako si ju ja pamätám, bola taká, že bez ohľadu na obsah hlavičky novín a že vás niekto zamestnával, od samého začiatku som mal pocit, že je to tak, ako to má byť: novinár má byť nestranný, má prinášať informácie, má hľadať, pátrať, ale nemá zneužívať seba ani noviny na politický boj tak, že stráni jednej strane. A nebol som sám. Boli však aj také hlasy, že ten Beňadik nie je NÁŠ. No nevyskytli sa situácie, ktoré by potvrdzovali, že kopete ZA NICH. Dokonca nás možno trochu zarazilo, že nekopete ani za nás, že sa staviate do správnej polohy toho neutrálneho: *napišem, ako to je, a nech si čitateľ urobí záver: Dám priestor im aj vám.* A tak to aj bolo. Dostali sme rubriku a niekedy bol problém, dodať tam od nás nejaký materiál. Veľmi rýchlo sa to vyjasnilo, aj po rozhovore pána Cillera a mňa s vami v redakcii a vašom vystúpení na Námestí SNP a bolo jasné, že Život Turca nie je proti nám. Ale nejdeme ho ani otáčať o 180 stupňov - nebude ani „nám poruke“. Je to tak, ako má byť: Život Turca je neutrálny, objektívny. Je na občana, aby si vybral. Určite sme vás nebrali ako nepriateľa a na druhej strane sme si povedali, že Život Turca sa nestal „naším hlásnikom“. Boli tam naozaj ľudia, ktorí si mysleli, že demokracia má byť takáto čistá. Vtedy sa často používali frázy „de iure“ a „de facto“. De iure ste boli predstaviteľ komunistického režimu, šéfredaktor komunistického týždenníka, a de facto - a to nás mýlilo - ste sa tak nesprávali. Správali ste sa normálne. © A toto sa stávalo často, nech sa riešilo čokoľvek: niečo malo svoju právnu rovnu, ale realita bola odlišná. Bola to nežná revolúcia, teda nebola násilná, no nebola len zásluha tých, ktorí vŕali režim. To bolo obojstranné. Bolo ťažké rozlíšiť, a dnes po 30 rokoch už vôbec nie, aké hrozby boli vtedy reálne

zo strany ŠTB či komunistov a čo bolo len na základe takýchto rečí. Čo porozprávali iní, za to nenesieme zodpovednosť. No nedokážeme sa z toho ani vyvliecť... A verím, že sme to nezažívali len my. V každej fabrike, na každom úrade sa mlelo toto isté: stret dobrá so zlom, snaha využiť, podraziť, osobné záujmy... Najväčší zázrak bol, že tá revolúcia bola skutočne taká... - s kyticou kvetov.

Delegácia VPN pri okrúhlym stole, zľava: H. Weiss, V. Matejčík, M. Schaffer a P. Králiček

Ak je to pocit, keď sa obzriete na november-december 1989? Ako ste spokojný s výsledkami...?

S výsledkami - tu je to ťažšie..., to je to „ale“. No nad všetkými tými negatívnymi vecami, aj nad tým zlom, ktoré vystrkovalo rozky, d'aleko prevažuje ten pocit entuziazmu, nadšenia. Bolo to spontánne vzopätie tých ľudí v mene dobra. Ale najsilnejší, ozaj silný, až doslova hrdinský, moment celej revolúcie v Martine bol, keď študenti urobili zbierku potravín, šatstva, liekov a zdravotníckeho materiálu, naložili to na autá a šli do Rumunsku. To bol konkrétny čin, konkrétna pomoc a obrovské riziko - ísť do krajiny, kde sa zjavne strieľalo... No postupne to vyprechalo, to nadšenie a mýtingy a štrnganie kľúčami. Mali sme možnosť vytriezviť, prišiel Mečiar a ten nám ukázal, kam to môže dospieť. Sme nepoučiteľní... Koľko trvalo, kým sme sa ho zbavili - a potom prišiel Fico. A stále sme nepoučiteľní... Toto je to moje „ALE“. Nechcem byť pesimista; nikdy som ním nebol. Ale nechcem byť ani naivný a hlúpy; ľudia nebudú iní. Je fajn, že sú ľudia dobrí a čestní, ale vždy boli aj budú aj nečestní a hajzel vždy bol aj bude aktívnejší, má ostrejšie lakte a vyvinie viac úsilia než slušný človek, ktorý má milión zábran. A preto dúfam - aj keď sa občas tiež chytám za hlavu - že revolúcia sa akoby symbolicky začína znova. Myslíme na tú novú, mladú generáciu demokratických politikov. Dúfam, že títo 30-35-40-roční ľudia sa vrátia tam, kde naša generácia zlyhala, kde sa revolúcia „zastavila“ a že to postavia nanovo, nastaví systém a mechanizmy a jednoducho budú trvať na ich uplatňovaní. Chcel by som byť optimista. ©
Autor, foto: M. Beňadik

Mesto ocenilo trinásť osobností a jeden kolektív Martinská sieň slávy je opäť bohatšia

V rámci Dní mesta sa v nedeľu 10. novembra uskutočnila v Slovenskom komornom divadle slávnosť udeľovania verejných uznání a ocenení mesta Martin. Do pomyslenej siene slávy mesta pribudlo 13 osobností a jeden kolektív.

Mesto Martin každoročne udeľuje verejné uznania a ocenenia najvýznamnejším osobnostiam a kolektívom, a to v štyroch kategóriách: Čestné občianstvo mesta Martin, Cena mesta Martin, Cena dobrovoľníka mesta Martin a Cena primátora mesta Martin. Za rok 2019 primátor mesta ocenil čestným občianstvom dve významné osobnosti mesta in memoriam, päť osobností si prevzalo Cenu mesta, Cenou dobrovoľníka bol ocenený kolektív a oceňovanie ukončili mladí ľudia prevzatím Cien primátora mesta. „Mesto Martin ocenilo osobnosti a kolektív z viacerých oblastí – umenia, kultúry, športu, vedy, sociálnej sféry a iných. Práve táto rozmanitosť vlastná nášmu mestu dotvára unikátnu atmosféru hlavného mesta slovenskej kultúry – miesta, ktoré bolo svedkom najdôležitejších momentov našej krajiny,“ povedal počas oceňovania primátor mesta Martin Ján Danko.

Práve primátor po prvýkrát v histórii mesta ocenil Cenou primátora výhradne mladých ľudí, ktorí vďaka svojim schopnostiam šíria dobré meno mesta Martin aj ďaleko za hranicami našej krajiny. „Uznanie je podľa mňa najväčšou motiváciou, a preto som sa rozhodol, že moje ocenenia venujem mladým ľuďom, ktorí už teraz veľa dokázali. Verím, že v budúcnosti ešte o nich veľa budeme počuť a budeme môcť byť na nich právom hrdí,“ dodal Ján Danko. O kultúrny program v rámci dní mesta sa postarala Cantica Collegium Musicum Martin a Pavol Bohdan Zápotočný.

Čestné občianstvo mesta Martin

Svetozár Stračina in memoriam Čestné občianstvo mesta Martin rodákovi z Martina, jedinečnému hudobnému skladateľovi a propagátorovi folklóru.

Ing. Alexander Velitš in memoriam Čestné občianstvo mesta Martin za celoživotné dielo a rozvoj ekologického poľnohospodárstva v Turci.

Cena mesta Martin

Mgr. Monika Barabášová Cena mesta Martin za odhodlanie, vytrvalosť a oddanosť myšlienke záchrany ľudovej kultúry v Turci.

PaedDr. Miroslav Bielik, CSc. Cena mesta Martin pri príležitosti životného jubilea, za oddanosť a mimoriadne

celoživotné nasadenie pre Maticu slovenskú v Martine.

Ing. Jozef Liška

Cena mesta Martin riaditeľovi firmy HYDAC za zviditeľňovanie mesta Martin doma i v zahraničí.

Jana Oľhová

Cena mesta Martin pri príležitosti životného jubilea členke SKD, jednej z najvýraznejších herečiek svojej generácie.

Ing. Jaroslav Taraba in memoriam Cena za celoživotný prínos k športu, za jeho nadšenie a všestrannú podporu.

Cena dobrovoľníka mesta Martin Kolektív pracujúci v Dome charity sv. Krištofa v Martine

Cena dobrovoľníka mesta Martin za obetavú a vysoko profesionálnu pomoc a nádej ľuďom v núdzi.

Cena primátora mesta Martin Matúš Adamko, Lukáš Bielešch, Martin Doskočil, Vanessa Piatrová

Ocenení majstri sveta v súťaži RoboCup, druhá zľava vedúca tímu Bibiana Kahánková

Pavol Bohdan Zápotočný Klavírny hudobný talent

Victor Gudmundsson Študent Jesseniovej lekárskej fakulty UK z Islandu
Autor: zk+bk, foto: Branislav Konečný

O novej knihe I. Bukovského: „(Za)chráňte svoje črevo – aj pečeň, žlčník a pankreas“ „Črevo má tiež svoj mozog“

MUDr. Igor Bukovský, PhD.

Ako prijali čitatelia vašu prvú knihu „o čreve“? V Martine zatiaľ nebola prezentovaná. Prečo?

- Nemusi byť všetko všade. Názov knihy som však pred pár rokmi použil ako názov prednášky na rovnakú tému po prvýkrát práve v Martine – tam mal teda názov vtedy ešte neexistujúcej knihy svoju premiéru ☺

V minulých dňoch vyšlo druhé, doplnené vydanie vašej knihy o ľudskom čreve. Prečo je témou vašej knihy práve črevo? Ľudské telo ponúka „vznešenejšie“ orgány – mozog, srdce, pľúca, povedzme aj žalúdok...)

- Ó, črevo ma tiež svoj mozog. Dokazuje to veľa rôznych aforizmov, porekadiel a múdrosti z pozorovania. A okrem toho, práve v čreve je

najväčšia bariéra medzi životom a smrťou, ktorú naše telo má – plocha tráviaceho traktu predstavuje asi 32 m² – to je 16-krát viac ako plocha kože. Tú bariéru tvorí sliznica, ochranný hlien, ktorý si tvorí sliznica sama, vrstva mikróbov, ktoré žijú v tom hliene, a z druhej strany sliznice milióny miliónov bielych krviniek. Toto celé má hrúbku asi iba 400 až 500 mikrometrov a ak sa to naruší, trpí celé telo.

Zdá sa, akoby zdravie spočívalo v takých „banálnych“ veciach, ako rozumná práca, zdravá strava a jej spracovanie a dobrá nálada. Je to také jednoduché?

- Áno. K tomu správne hodnoty a vytrvalosť v správnych životných cieľoch.

Obsah

- **Pozor na ústa!** | strana 4
- **Každé črevo potrebuje systém** | strana 16
- **Komplex, ktorý je naozaj užitočný** | strana 32
- **Hlien nad zlato** | strana 41
- **Črevná mikrobiota – nový vesmír nášho vesmíru** | strana 48
- **Mykobiota – stará známa v úplne novej úlohe** | strana 73
- **Žlté – saponát a hormóny** | strana 78
- **Komunikácia nahlas aj potichu** | strana 87
- **Eozinofily dokážu narobiť problémy!** | strana 93
- **Káva – čudo-judo pre črevo?** | strana 101
- **Pálenie záhy – naozaj vždy veľa kyseliny?** | strana 107
- **Hiátová hernia – tu nejde o platničky** | strana 115
- **Vyžíte zo mňa toho Helicobactera!** | strana 117
- **Vredová choroba žalúdka a dvanástnika – škrabance a diery v kyslej tme** | strana 122
- **Gastritída chronická** | strana 127
- **Laktózová intolerancia – nie je alergia** | strana 131
- **Histaminová intolerancia ako „odkladacia diagnóza“** | strana 139
- **Ja vraj mám to SIBO** | strana 142
- **Syndróm presakujúceho čreva** | strana 158
- **Celiakia – konflikt s lepkom** | strana 166

- **Stukovatená pečeň – zachráň sa, kto musí!** | strana 178
- **Hepatoprotektívna kúra – keď pečeň potrebuje „kúpele“** | strana 188
- **Žlté kamene nenoste ani na krku** | strana 193
- **Pankreatitída chronická – zachráň sa, kto môžeš!** | strana 199
- **Zápal slepeho čreva – chyba na chybu!** | strana 208
- **Meteorizmus a flatulencia – nepozvaná spoločnosť** | strana 210
- **Zápcha – keď trúbenie nepomáha** | strana 216
- **Dráždivé črevo – syndróm dnešnej doby** | strana 226
- **Divertikulóza a divertikulitída – konečne máme vinníka** | strana 235
- **Crohnova choroba – nech nie je aj vaša!** | strana 244
- **Ulcerózna kolitída – zákerový votrelec v hrubom čreve** | strana 252
- **Hemoroidy – dolná zloba zhora!** | strana 255
- **Rakovina hrubého čreva a konečníka** | strana 262
- **Rádioterapia – pomáha aj nič!** | strana 268
- **Táto kapitola – nech je vám navždy zbytočná!** | strana 271

Legenda/vysvetlivky

- ml – mililitr
- zl – žltá žltica
- PL – polievková lyžica
- 🌐 – nájdete na web stránke www.encyklopedia.alek.sk
- 📺 – video nájdete na YouTube kanáli „Dr. Igor Bukovský – AKV“
- 📱 – QR kód = použítím aplikácie na čítanie QR kódov vo vašom mobilnom zariadení (smart telefón, tablet a pod.) sa vám priamo otvorí text alebo video, na ktoré odkazuje konkrétny text • stoji za to naučiť sa používať tú aplikáciu na QR kódy, aby ešte nepoužívalte 0.

Anotácia knihy (Za)chráňte svoje črevo – aj pečeň, žlčník a pankreas!

Doba tráviacich problémov vyžaduje nový pohľad na ich riešenia, ale aj nový pohľad seba, na svoje jedlo a svoje životné návyky. MUDr. Igor Bukovský, PhD. prináša **finálnu verziu** pôvodnej, mimoriadne úspešnej knihy „Zachráňte svoje črevo“, v ktorej nájdete **všetko podstatné**, čo sa týka **porúch a ochorení tráviaceho traktu** – od úst až po konečník, od zápalu d'asien až po varixy a rakovinu

hrubého čreva. Vráťame praktických návodov na zloženie stravy a používanie výživových doplnkov po operáciách brucha, žalúdka a čreva.

Autor o téme:

„Sme krehkí, sme zraniteľní na toľkých miestach a v toľkých okamihoch života. Keď človek pochopí tieto základné informácie a uvidí, aký zázrak sa skrýva za fungovaním jeho tráviaceho systému a črevného nervového systému, neverím, že s nimi bude zaochádzať tak zle ako doteraz.“

– Dr. Igor Bukovský

„Pôžitok z **sústavného jedla a sústavného trávenia** sa zvyčajne končí **sústavnými problémami s jedlom a trávením.**“

– Dr. Igor Bukovský

Táto kniha vás prekvapí, poučí, zabaví a nasmeruje k lepšiemu tráveniu, imunite a zdraviu.

Viac:

Sledujte populárny **You Tube kanál „Dr. Igor Bukovský“** a zistíte, že **vie, o čom hovorí.**

(ano)

Zachová si človek pôžitok z jedla aj po podrobnom zoznámení sa s vlastnou tráviacou sústavou ?!)
- Každý. Každý, kto pochopí, že jedlo nie je nástroj na sústavné dosahovanie pôžitku, a každý, kto má v živote aj iné zdroje pôžitku, potešenia, radosti a naplnenia. Vždy, keď totiž počujem vetu „Ale veď tá sviečková je moja jediná radosť zo života a tú mi chcete zobrať?!“, si hovorím, že toto je veľmi smutný život.

Michal Beňadik foto: archív I. B.

Súťaž o knihy:

OTÁZKA: *Koľko m² predstavuje plocha tráviacej sústavy človeka? (Ak ste pozorne čítali rozhovor vyššie, nemáte problém!)*
Traja úspešní súťažiaci budú vyžrebovaní a dostanú najnovšiu knihu I. Bukovského aj s vlastnoručným podpisom autora. Odpovede posielajte mailom (resp. poštou) na adresu: **Redakcia MESTSKÉ NOVINY, Penzión Ladoveň, Ul. D. Michelliho č. 3933/4, 036 01 Martin, redakcia@mestskenoviny.sk.**

PARKY V MESTE

Začiatkom septembra sa v Turčianskej galérii v Martine za pomerne značného záujmu verejnosti, uskutočnila diskusia o budúcnosti Hviezdoslavovho parku pod názvom **Vytvor si živý park. Podujatie bolo realizované k výstave Socha v meste VII. – Dialóg miesta.**

Hostami boli Ing. arch. Z. Mendelová, Ing. E. Uherová, doc. Mgr. art. Martin Piaček, ArtD., Mgr. art. V. Hliničanová, Mlitt., Ing. Mgr. Katarína Gazdíková, PhD. a MVDr. Peter Buocik. Moderoval Ing. Štefan Lančarič, PhD. V prvej časti programu hostia hovorili o rôznych druhoch a formách parkov, ich funkciách v architektúre a spoločenskom živote mesta. Druhá časť bola venovaná diskusií o súčasnej a možnej ďalšej podobe Hviezdoslavovho parku. Ukázalo sa, že Martinčania majú množstvo rôznorodých - často aj protichodných - názorov na poslanie a podobu tohto parku. Od požiadaviek zachovať park v súčasnom stave, cez návrhy o doplnenie mobiliáru a väčšiu odbornú starostlivosť o zeleň, až po vybudovanie stánkov s občerstvením. Zaznelo aj pár invenčnejších návrhov. Záver je taký, že aj na základe pripomienok z diskusie budú vypracované štúdie a koncom roka predstavené verejnosti.

PARKY V CESTOVNOM RUCHU

Už v minulom roku vypracoval Ján Farský návrh Koncepcie rozvoja CR v Martine a Turci od roku 2020, s ktorým následne od marca tohto roku oboznamoval členov Komisie regionálneho rozvoja a CR pri MsZ v Martine. Komisia tento návrh na svojom júnovom rokovaní odobrila. V koncepcii autor navrhuje v Martine vytvoriť niekoľko jedinečných tematických parkov, ktoré by sa stali turistickými atrakciami a lákadlami pre návštevníkov mesta. Zároveň by slúžili aj Martinčanom. J. Farský navrhuje urobiť z Martina jedinečné a najmä pre rodiny s deťmi príťažlivé:

MESTO TEMATICKÝCH PARKOV

Podľa spomínanej koncepcie by sa v našom meste mohli vytvoriť parky na témy, ktoré obsahovo súvisia s filozofiou, zámerom a marketingovou stratégiou rozvoja

Aj takáto je jedna z predstáv výtvarníkov o možnej podobe námestia S. Hurbana Vajanského

cestovného ruchu v Martine a Turci: **Park Obriatúr, Park turčianskych vôd, Park turčianskych olejkárov a šafraníkov (park Turčianska záhradka), Park Slovanov – archeopark (na „Atilláku“), Park umenia, Lezecký park, Park cyklistov (cyklistiky), Technický park – Múzeum hasičskej a vojenskej techniky v areáli SIM, Park vojnej histórie.**

Aby sme si vedeli lepšie predstaviť o čo ide, predstavíme ideové zámery aspoň dvoch parkov:

PARK OBRIATÚR

Vo svete a na Slovensku sú hojne navštevované rôzne parky miniatúr. My, ak chceme byť jedineční, poďme opačným smerom. Vytvoríme „Park Obriatúr“, čiže park, v ktorom budú umiestnené nadrozmerné objekty vyrobené predovšetkým z dreva a ďalších prírodných materiálov. Keďže Martin je Centrom národnej kultúry Slovákov, v parku Obriatúr by mali byť inštalované práve objekty, ktoré sú späté so životom a kultúrou Slovákov v minulosti – obrovská fujara, valaška, krpce, pastierska kapsa, klobúk... Mohli by tam byť umiestnené aj obrovské drevené hospodárske zvieratá – kravičky, kone, ovce, kozy... Pritom niektoré objekty by mohli plniť aj ďalšie funkcie. Obrovská fujara by mohla byť zároveň rozhladňou, v drotárskej kapse by sa predávali suveníry, v klobúku by bola slovenská „Krčma pod klobúkom“... Parku by sme vymysleli pekný slovenský názov. Vhodné miesto by sa našlo možno niekde pri Slovenskom

národnom múzeu, v ktorom sú umiestnené práve etnografické zbierky s originálnymi spomínaných predmetov.

PARK TURČIANSKÝCH VOD

Park by návštevníkom pripomínal, že sa nachádzajú v meste a regióne mimoriadne kvalitnej a zdravej pitnej vody. O tom by ich informovali aj nápadito, dizajnovo zaujímavo spracované informačné tabule. V centre parku by stála netradičná, veľká fontána. Základom by mohol byť obrovský, nerezový, vodovodný kohútik, z ktorého by prúdila voda. Súčasťou parku by bola aj menšia fontána s menšími vodovodnými kohútikmi, z ktorých by tiekla pitná voda. Tej by sa mohli návštevníci kedykoľvek napiť, osviežiť sa. Jednotlivé vodovodné kohútiky by mohli byť pomenované po najvýznamnejších turčianskych prameňoch pitnej vody. Rôznych zaujímavých, jedinečných vodných prvkov by v parku bolo oveľa viac. Park by mohol byť aj centrom, odkiaľ by vychádzali cyklotrasy, turistické trasy, trasy nordic walkingu. Jednou z dominant parku by bol aj veľký

„smerovník“ s tabuľkami, ktoré by ukazovali smer a vzdialenosť k najvýznamnejším „vodným“ cieľom. Napríklad: Sútofský vodopád, Necpalský prameň, prameň rieky Turiec, Klakovský vodopád, jazierko v Jazernici, rašelinisko v Rakši, prameň Budiš atď. Pri smerovníku by bola umiestnená aj veľkorozmerná mapa s vyznačenými „vodnými“ cieľmi. Názov mapy: **Putujme za mágiou a liečivou silou turčianskych vôd.**

Kompletný zámer a funkcie tematických parkov predstavil autor koncepcie verejnosti na Konferencii o rozvoji CR v Martine a Turci, ktorá sa uskutočnila 29. novembra v Turčianskej knižnici v Martine. Celá koncepcia je uverejnená na stránkach www.zaturka.sk, regionportal.sk a na facebooku na profile **Turiec-Turčianska záhradka**, kde sa s ňou bude môcť zoznámiť každý, kto má záujem o rozvoj mesta a cestovného ruchu.

Autor a foto: (rgp)

Diskusia v TG sa zúčastnilo mnoho obyvateľov mesta

Sugestívna výpoveď Juraja Antala

Turčianske kultúrne stredisko, Slovenské komorné divadlo Martin a Fotoklub Karola Plicku v Martine sa spojili, vytvorili a realizovali projekt MARTIN SI PRIPOMÍNA NOVEMBER '89. Projekt podporilo Mesto Martin.

V sobotu 16. novembra organizátori pripravili pre verejnosť komentovanú prehliadku divadla, verejnú diskusiu v Štúdiu SKD, ktorú moderoval Braňo Závodský, divadelné predstavenie Biológia politika – Fouché!!! a prezentáciu monografie Jozefa Cillera – Čítanie v myslí scénografa. No mimoriadne významným prvkom diania, ktorý spája pamätník obetiam komunizmu pred mestským úradom, pešiu zónu a martinské divadlo, sú fotografie Juraja Antala.

Ako nám povedala riaditeľka TKS v Martine Soňa Buckulčíková, práve rozhovor so známym martinským fotografom koncom minulého roka bol podnetom pre vznik celého projektu, impulzom priblížiť najmä mladšej generácii atmosféru

Juraj Antal na otvorení exteriérovej časti výstavy

a posolstvo pohnutých novembrových dní spred 30 rokov.

Juraj Antal: „Fotografie som chcel vystaviť už pri 25. výročí Novembra '89. Vtedy to z rôznych dôvodov nevyšlo, a tak sme si s pani riaditeľkou povedali, že by bolo dobré, keby sa to podarilo teraz. Vďaka ďalším spoluorganizátorom a grantu, ktorý sa podarilo získať nášmu Fotoklubu Karola Plicku, sa myšlienka stala realitou. Pôvodne som nechcel, aby to bola iba moja autorská výstava.“

Pýtal som sa všetkých fotografov, ktorých poznám. No nikto nemal fotografie z týchto udalostí. Dokonca ani v divadle sa nič nenašlo. Pamätám sa, že v ten deň - 25.11. 1989, som ani ja nešiel na námestie so zámerom dokumentovať. Ale keď som tam bol, pohltilo ma to a neprestal som fotiť, kým som neminul všetky filmy.“

Na autentických, doteraz nezverejnených fotografiách z prvého mítingu občanov na Námestí SNP v Martine autor zachytáva neopakovateľnú atmosféru večera, ktorý v podmienkach Martina symbolizuje začiatok novej éry v našich dejinách.

Exteriérová časť výstavy - 8 fotografií - je inštalovaná na budove mestského

úradu, ďalších 40 sugestívnych, veľkoplošných fotografií je umiestnených na stojanoch na pešej zóne. Budú tam do 17. decembra tohto roku. Interiérová časť - 30 fotografií, je sprístupnená v priestoroch Dvorany SKD Martin. Tu výstava potrvá až do 31. januára 2020.

Autor a foto: (raf)

Dve výstavy, jedna vernisáž

Katarína Vavrová

Vo štvrtok 14. novembra sa množstvo milovníkov výtvarného umenia zišlo v Turčianskej galérii v Martine. Mimoriadny záujem vzbudila spoločná vernisáž dvoch výstav: Katarína Vavrová – Slovenské impresie a Peter Šabo – Obrazy.

Katarína Vavrová je významnou predstaviteľkou súčasnej slovenskej výtvarnej scény, na ktorú vstúpila začiatkom deväťdesiatych rokov

Peter Šabo a riaditeľka TG Zuzana Ivanová

20. storočia. Výstava v Turčianskej galérii predstavuje autorkinu tvorbu vo viacerých disciplínach – od maľby, cez voľnú grafiku, ilustráciu, exlibris až po kresbu. Názov výstavy naznačuje, že Katarína Vavrová je hlboko ukotvená v prostredí, ktoré ju obklopuje, kde žije a tvorí. Citlivo nám približuje symboliku slovenskej krajiny, prírody, hudby, poézie. No citlivo vníma aj odkazy a impulzy historické, literárne, náboženské, mytologické, aby ich

pretavila do úžasných poeticko-imaginatívnych figurálnych príbehov. Hlavnými aktérmi príbehov sú ženy. Dámy krásne, vznešené, krehké, ušľachtilé, mladé i zrelé, zahalené tajomstvami smútkov, spomienok, snov i túžob. Výstava martinského výtvarníka Petra Šaba prináša pohľad na vývin jeho tvorby v ostatných rokoch, poukazuje na jeho ľudské i umelecké korene. Hovorí o veciach, ktoré má rád, aj o tých, ktoré ho trápia, o hľadaní

vlastnej identity, významu morálky, o otázkach svedomia, sľobdy a zodpovednosti. Peter Šabo tvorí ojedinelé, svojbytné dielo. Je to dielo meditatívne, poetické, ale i hľadačské, objavujúce.

Výstava predstavuje umelcovu novú tvorbu. Diela inšpirované širokým spektrom vonkajších i vnútorných vzťahov človeka k skutočnosti, k vlastnému bytiu, histórii, tradícii, zanechaniu stopy. Jeho obrazy, kde pracuje s farbou ako so svetlom, sú obrazom sveta, ktorý sa človeku nedáva na dlani. Sveta, ktorý sa nedá prehliadnuť z jedného miesta, jedinou interpretáciou. Sú obrazom sveta, ktorý stojí za skúmanie, poznávanie a odkrývanie.

Autor a foto: (raf)

Obrazy Petra Šaba

Mikuláš 2019

15:30
6.12.2019Divadelné námestie v Martine
Mikulášska nádielka
od TÁRAJKA & POPLETAJKY

VIANOČNÝ PROGRAM v MARTINE 2019

❄️ Vianočné trhy na Divadelnom námestí v Martine

06.12
15:30

Mikuláš na Divadelnom námestí s rozsvietením vianočného stromčeka a vianočnej výzdoby (o 16:05) s programom, na ktorom sa predstavia **tanečné súbory**, vystúpenie **Tárajka a Popletajky** (o 16:10).

📍 Miesto: Divadelné námestie

07.12
15:00

15:00 um. zoskupenie **FÉNIX**
16:00 kapela **Surprise**

📍 Miesto: Divadelné námestie

08.12
16:00

Klaunské divadielko
Klaun Adyno

📍 Miesto: v Basta Fidli

09.12
18:00

Antikvariát Mádokýš v Živene
Vianočné čítanie z diel slovenských autorov

Hostia: Tomáš Grega, Katarína Gregová | Moderátor: Jan Ciger
📍 Miesto: Živena Martin

12.12
15:00

15:00 SZŠ **BellA**mos
16:00 MŠ **J. Lettricha**
17:00 **Oldies party**

📍 Miesto: Divadelné námestie

13.12
14:45

14:45 **Heligonkári Majerčíkovci**
15:45 MŠ **Jána Šimka**
16:00 FS **Čižiček** (ZŠ s MŠ Podhájska)
17:30 **TEAM REVIVAL MARTIN**

📍 Miesto: Divadelné námestie

14.12
15:00

15:00 **SNEHULIENKA**
A TRPASILÍCI (Muzikálové vystúpenie)
16:00 **DJ Banan**

📍 Miesto: Divadelné námestie

15.12
18:00

Vianočný koncert (Rusko)
A capella (Vianočné evergríny Ruské piesne)
“Vdochnovenie“

📍 Miesto: Kino Moskva

16.12
15:30

15:30 **ZŠ N. Hejnej**
16:45 **FS Podhradie**
a **ĽH Podhradská muzika**

📍 Miesto: Divadelné námestie

19.12
16:20

16:20 **Evanjelická spojená škola**
17:00 **FROZEN** (Muzikálové vystúpenie)
18:15 **Piesne Karla Gotta**
v podaní **Mariana Mariaka**

📍 Miesto: Divadelné námestie

20.12
13:00

13:00 | 15:00 | 17:00
predstavenie **živý Betlehem**
15:30 | 17:30
Anjelské husle v podaní **Marca Rajta**

📍 Miesto: Divadelné námestie

21.12
11:00

11:00 | 13:00 | 15:00 | 17:00
predstavenie **živý Betlehem**
15:30 | 17:30
A# REUNION - vianočné piesne

📍 Miesto: Divadelné námestie

31.12
22:00

SILVESTER 2019
22:00 **Video Oldies party**
00:15 **Drozďo & Demex**
DJ Gombo, DJ Simo

📍 Miesto: Divadelné námestie

Adam Paulíny túži štartovať na MS dvadsaťročných. Foto: chir

Budú Adam Paulíny a Samuel Hlavaj štartovať na MS hráčov do 20 rokov?

Deväťnásťročný útočník HK Vitar Martin Adam Paulíny vynechal na začiatku sezóny pre zranenie kolena zopár zápasov v Slovenskej hokejovej lige, ale to ho nezastavilo. Ofenzívne tykadlo s číslom 77 na drese hrá v každom stretnutí naplno, neuhne pred nijakým osobným súbojom a žiaden puk preňho nie je stratený. „*Mojou ambíciou a cieľom je vybojovať si nomináciu na svetový šampionát dvadsiatok, na ktorom som zatiaľ nehral. Ale skúsenosti z medzinárodného hokeja už nejaké mám. Zúčastnil som sa na MS do 18 rokov a v aktuálnej sezóne som v drese dvadsiatky absolvoval turnaje v Poprade a Piešťanoch. Rád by som štartoval na svetovom šampionáte, na ktorom sa očakáva, že na tribúnach bude náš národný*

tím povzbudzovať a hnať dopredu veľa slovenských fanúšikov,“ uviedol pre MN Adam Paulíny. Tréner HK Vitar Martin Ernest Bokroš, ktorý na minulých MS „20“ (a aj niekoľko rokov predtým) pôsobil ako hlavný tréner slovenskej reprezentácie tejto vekovej kategórie, svojmu talentovanému zverencovi verí. „*V martinskom mužstve je niekoľko nádejných mladíkov. Spomedzi nich má Paulíny najväčšie šance dostať sa na svetový šampionát dvadsaťročných. Ale dôležité bude, aby nepoľavil v úsilí, naďalej na sebe tvrdo a poctivo pracoval. Na MS „20“ treba odohrať štyri ťažké zápasy za jeden týždeň, čo nie je jednoduché, ani po fyzickej, ani po psychickej stránke. Paulíny má veľkú motiváciu a budem sa mu snažiť pomôcť, aby sa mu sen splnil,*“ povedal pre MN

Ernest Bokroš. V konečnej nominácii Slovenska budú určite aj hokejisti zo zámoria. Nádej má aj 18-ročný martinský gólman Samuel Hlavaj (v tomto ročníku stráži svätyniu tímu Sherbrooke Phoenix v kanadskej QMJHL), ktorý na minulých MS „20“ odchytil za Slovensko štyri zápasy. Blížiac sa majstrovstvá sveta hráčov do 20 rokov sa začnú 26. decembra 2019 a vyvrcholia 5. januára 2020. Slovensko sa postupne stretne vo svojej skupine v Trinci s Kazachstanom, Fínskom, Švajčiarskom a Švédskom. Cieľom je postup do štvrtfinále. Hlavným trénerom je Róbert Petrovický a manažérsky post zastáva Martinčan Tomáš Pšenka.

Hokejové majstrovstvá sveta hráčov do 20 rokov sa už tradične konajú na prelome rokov. Tentoraz je hosťiteľom Česká republika (Ostrava a Třinec). Budú hrať na svetovom šampionáte za Slovensko aj odchovanci martinského hokeja?

Muziku tvrdí dominantný Goldspart

V základnej časti ročníka 2019/2020 Turčianskej hokejbalovej extraligy (súťaž až deväť účastníkov) dominuje 8-násobný majster Turca Goldspart, ktorý na jeseň vyhral všetky zápasy. Druhá priečka patrí obhajcovi titulu tímu Fest Citron.

Medzi Goldspartom a Festom Citron je už niekoľko rokov zdravá športová rivalita. Oba tímy majú aj v aktuálnej edícii najvyššie ambície. V minulej sezóne Goldspart ako víťaz základnej časti neprekročil brány semifinále, v ktorom ho vyradil Fest Citron.

Ten potom uspel aj vo finále a stal sa turčianskym šampiónom v hokejbale. Pred štartom tohto ročníka sa obaja konkurenti stretli na Memoriáli Štefana Olveckého, kde v priamej konfrontácii zvíťazil Fest Citron, ale celkové prvenstvo na turnaji vyfúkol organizátorovi práve Goldspart. V základnej časti sezóny 2019/2020 THbE narazili obaja veľkí rivali na seba dvakrát. V 3. kole vyhral Goldspart 4:2 a v šlágru 12. kola (1. decembra), v ktorom to bol znovu neľútostný boj o každý meter ihriska pri Sokolovni, sa to skončilo víťazstvom Goldspartu 8:4, čím si líder upevnil svoju pozíciu.

Fest Citron (oranžové dresy) vs. Goldspart (v bránke opora Peter Jurošek). Foto: rkr

Predpokladá sa, že aj na jar 2020 (súťažná prestávka bude trvať od 8. decembra do 29. februára) budú Goldspart a Fest Citron hlavnými aspirantmi na prvé miesto. Bolo by

prekvapením, ak by titul nezískalo jedno z týchto dvoch mužstiev, ale o tom sa rozhodne až v play-off (štart v apríli 2020), v ktorom sa bude lámať majstrovský chlieb.

Slideshow v centre meste za účasti špičkových jazdcov

Na Námestí SNP v Martine sa 16. novembra konalo podujatie pod názvom Slideshow Snowboard Jib Contest 2019, na ktorom sa zúčastnili jazdci zo Slovenska i zahraničia.

Najúspešnejší rideri si na Slideshow 2019 (prize money v celkovej hodnote 1000 eur) vyjazzili finančné odmeny. V hlavnej kategórii zvíťazil Zoltán Strčuľa, druhý skončil Jakub

Brziak, tretí bol Alex Stewart (N. Zéland). Medzi juniormi triumfoval Martin Józsa. Jeden z dvoch hlavných organizátorov tejto adrenalinovej akcie, martinský rider Boris Karolčík (druhým bol Dušan Bízik) pre MN poznamenal: „*Po vlnašej premiére sme teraz zorganizovali druhý ročník, ktorý bol ešte úspešnejší. Tohto roku sme mali vyššiu účasť i kvalitu a lepšie bolo aj počasie. Svoje schopnosti si vyskúšali slovenskí*

rideri (samozrejme, boli medzi nimi aj Martinčania), ale aj zahraniční jazdci (Česi, Poliaci a dokonca jeden prišiel až z Nového Zélandu). Štyridsať jazdcov sa snažilo ukázať to najlepšie zo svojho repertoáru. Hodnotil sa štýl, náročnosť a prevedenie triku. Veru, bolo sa na čo pozerat', užívali si to pretekári i diváci. O rok budeme chcieť v Martine zorganizovať tretí ročník. Radi by sme túto akciu pre jazdcov a divákov posunuli o level vyššie.“

Rideri na martinskej akcii. Foto: chir

**Stranu pripravil:
Ľubomír Chochula**

„Tak sme prví, no a čo?!“ – spievajú si hráči, ktorých vedie úspešný tréner

Tréner Fomatu Pavol Šuhaj. Foto: l'ch

MŠK Fomat Martin zažil v kategórii mužov skvelý rok 2019. Mužstvo na jar akcelerovalo a na jeseň potvrdilo nárast formy famóznou spanilou jazdou, vďaka ktorej vyhralo prvú polovicu sezóny 2019/2020 v 3. lige Stred s 10-bodovým náskokom pred druhým v poradí.

Jesenný majster dominoval vo všetkých ukazovateľoch, kraľoval v počte strelených gólov, najmenej inkasoval, dosiahol najviac víťazstiev a ani raz neprehral. Hlavný tréner

mužov Fomatu Pavol Šuhaj bol spokojný s výkonom i výsledkami mužstva. „Ale, ak by som niečo mohol zmeniť, tak by to boli tri remízy, ktoré by som rád vymenil za víťazstvá. Odohrali sme viacero kvalitných zápasov. Najťažší, najkrajší a s patričnými emóciami bol duel s Lipt. Hrádkom, ktorému sme strelili víťazný gól na 2:1 až v nadstavenom čase (90 + 2 min). Vtedy sa potvrdila sila kolektívu, hráči ukázali charakter a bojovali do poslednej sekundy. Celkovo sme hrali atraktívny futbal, ktorý priláhal divákov na tribúny (v zápase Slovenského pohára proti Ružomberku sme vypredali štadión v Žabokrekochoch). V domácich treťoligových stretnutiach sme boli neskutočne dominantní. Zaslúžene sme lídrom tabuľky, ale je to len počas sezóny. Naším cieľom je vyhrať túto súťaž a postúpiť do 2. ligy. Vieme, že nás ešte čaká veľmi náročná odvetná časť, v ktorej nám ako hlavnému favoritovi a aspirantovi na postup nebude nikto nič darovať. Práve naopak. Aj preto ten pokrik hráčov („Tak sme prví, no a čo?!“), ktorí budú môcť lietať v oblakoch,

až keď budeme istými víťazmi 3. ligy,“ zdôraznil pre MN tréner Pavol Šuhaj a pokračoval: „Chceme sa čo najlepšie pripraviť na jarnej súboje. Verím, že nám vedenie klubu znovu umožní sústredenie v Tatrách, ktoré sa počas minulej zimnej prípravy tak veľmi osvedčilo. Vtedy nás to výborne naštartovalo. V tejto súvislosti musím vyzdvihnúť prínos môjho asistenta Siana Rumana, ktorý je, čo sa týka kondičnej a silovej stránky, na vynikajúcej úrovni. Podiel na našich úspechoch majú aj ďalší členovia realizačného tímu,“

dodal Pavol Šuhaj, ktorý má zmluvu s MŠK Fomat do 30. júna 2020. Chce ju dodržať, lebo od nedokončenej práce nezvykne odchádzať, hoci záujem o jeho služby prejavili aj iní. Mimochodom, martinský kormidelník je najväznejším kandidátom na ocenenie Tréner roka 3. ligy Stred, pričom v Jedenástke roka tejto súťaže sa zrejme objaví hneď niekoľko futbalistov Fomatu. Slávnostné vyhlásenie by malo byť 6. januára 2020 na plese Stredoslovenského futbalového zväzu.

Stortou pre jesenného šampióna, ktorú upiekla Monika Stašiková, púzuje Patrik Palenčár. Foto: l'ch

Martin Boďa sa pokúsi zabojsovať o titul najlepšieho strelca

Martin Boďa (vo výskoku v modrom drese) vyhral tento hlavičkový súboj. Foto: chir

MŠK Fomat Martin strelil v jesennej 15-kolovej časti 3. ligy Stred 51 gólov, čo je absolútne najviac zo všetkých účastníkov. Na gólovej úrode má veľkú zásluhu 22-ročný útočník Martin Boďa, ktorý napol súperovu sieť 12-krát.

„Jesenná časť sezóny 2019/2020 bola zatiaľ mojou najlepšou v kariére. V mužskej kategórii som ešte nemal takú bilanciu, ale hlavne sa teším z toho, že sa darilo celému tímu a vyhrali sme

prvú polovicu súťaže s veľkým náskokom. Som rád, že moje góly pomohli mužstvu k tomuto úspechu,“ poznamenal pre MN Martin Boďa, ktorý je typickým hrotovým útočníkom. Má v sebe zakódovaný inštinkt kanoniera s nosom na góly, čo uplatňuje v šestnástke súpera, kde výborne číta hru. Vo vzdušných súbojoch dokáže so svojou urastenou postavou (193 cm) urobiť poriadny vietor stopérom protivníka. „Mojou doménou je rýchlosť, zakončenie akcie v pohybe. V pokutovom

území súpera sa cítim ako ryba vo vode. Viem sa tam správne zorientovať a trafiť to, buď nohou alebo hlavou. Tou som síce teraz na jeseň veľa gólov nedal, ale vyhral som veľa osobných hlavičkových súbojov, čo tiež malo svoj význam z hľadiska práce pre tím. Všetky moje góly boli dôležité, vážim si ich rovnako. Dvakrát som skóroval z pokutového kopu. Nemám žiadny recept na kopanie penalty. Vždy sa spontánne rozhodnem, ako to budem realizovať, väčšinou reagujem na pohyb súperovho brankára. Nevymýšľam žiadne parádičky, istotou je prudká, nekompromisná a dobre umiestnená strela do rohu brány,“ objasnil Martin Boďa, ktorý od malička chcel byť útočníkom, lebo jeho najväčším hnacím momentom bola túžba skórovať. Koľko gólov si trúfa dať v aktuálnom ročníku 3. ligy Stred? „Čo sa týka mojich osobných ambícií, ktoré sú až na druhom mieste za tými tímovými, chcem zabojsovať o titul najlepšieho strelca súťaže. Dúfam, že prekonám 20-gólovú hranicu a pomôžem

Fomatu splniť cieľ. Počas zimnej prípravy budem poctivo trénovať, aby som bol v ďalšom priebehu súťaže ešte platnejším hráčom mužstva. Chceme vyhrať túto súťaž a postúpiť do 2. ligy, čo sa Fomatu podarilo aj v ročníku 2015/2016. Pri tomto úspechu som nebol, ale v nasledujúcej sezóne som za Martin odohral niekoľko duelov v 2. lige, v ktorej sme sa, žiaľ, neudržali. Ani vtedy sme nemali zlý tím, ale momentálne sme kvalitnejší, skúsenejší, vyzretejší. Myslím si, že teraz máme lepšie mužstvo, skvelý kolektív a vynikajúcich trénerov. Zvykli sme si už aj na to, že domáce zápasy hrávame v Žabokrekochoch, pričom trénovať musíme inde. Želám si, aby sme v jarnej časti sezóny 2019/2020 pokračovali vo víťaznom rytme a ani raz neokúsili trpkosť prehry,“ doplnil Martin Boďa, ktorý sa teší z toho, že na Pltníkoch by už v zimnej príprave mohli trénovať na modernom futbalovom ihrisku s umelým trávnikom najnovšej generácie. **Stranu pripravil: Ľubomír Chochula**

Mužstvo Zel premiérovým majstrom Turca v malom futbale

Aktuálny majster Turca v malom futbale – horný rad zľava: Jaroslav Fedor, Vladimír Mazur, Martin Chomistek, Lukáš Dudášik, Pavol Pikla, Lukáš Čiljak, Roman Volna, Juraj Remeň, Dušan Štrbák. Dolný rad zľava: Tomáš Gálik, Tomáš Burger, Ľubomír Troják, Peter Gorgosz, Rastislav Kucian, Miroslav Mackura, Timotej Milo. Na snímke chýbajú: Milan Lúčanský, Michal Hanek a Ján Rohoň

Celkovým víťazom 35. ročníka 1. mestskej ligy malého futbalu v Martine sa po prvý raz stal tím Zel. Titul neobhájilo mužstvo Bambariaci, ktoré obsadilo so stratou štyroch bodov na lídra striebornú priečku. Bronz si „vykopali“ historicky najúspešnejší klub tejto súťaže FC CCM Citron.

Dušan „Finta“ Štrbák so svojou manželkou

ZASLŮŽENÝ KRÁĽ

Zelenobieli nazbierali v 26 kolách celkovo 49 bodov, dosiahli 24 víťazstiev (jedna remíza a jedna prehra), strelili 223 gólov a inkasovali 64-krát. Kapitán mužstva Zel Dušan „Finta“ Štrbák mal veľkú radosť z tohto úspechu.

„Urobil som všetko pre to, aby sme po 16 rokoch môjho účinkovania v malom futbale získali vysnívaný titul. O našom prvenstve rozhodol hlavne tímový duch. Mužstvo malo veľký potenciál, bolo dobre zložené a vyvážené na všetkých postoch. Operou bol brankár Pavol Pikla,

ktorý podával počas celej sezóny neskutočné výkony. Škoda, že chýbal v jednom zápase (pre trest za červenú kartu – pozn. red.), v ktorom sme utrpeli jedinú prehru v súťaži.

Druhým veľkým ťahaňom bol Michal Hanek. Tento bývalý slovenský reprezentant vo futbale bol veľkým prínosom a pomohol nám tým, že bol rozdielovým hráčom. V prvej polovici súťaže hrával častejšie, na jeseň bol pracovne zaneprázdnený, povinnosti mu dovolili nastúpiť len na dva dôležité víťazné duely (s Bambariakmi a Rumbullom). Absolutóriom si však zaslúži celý kolektív. Každému hráčovi, ktorý hral za Zel, poctivo chodil na zápasy, drel a bojoval, zo srdca ďakujem. Vďaka za pomoc patrí tiež všetkým našim sponzorom a priateľom. Jedným z kľúčových momentov bol duel 22. kola s Bambariakmi, keď sme dokázali otočiť skóre z 0:2 na 5:2. Mrzí ma však prehra s Citronom 2:3 (19. kolo). Pred týmto stretnutím sme si pod dojmom eufórie z náskoku mysleli, že titul máme vo vrecku, ale dostali sme veľkú facku. To nás vrátilo z oblakov na zem, zomkli sme sa a v ďalších zápasoch sme už nič nenechali na náhodou, aby sme sa napokon tešili z majstrovskej trofeje a zlatých medailí,“ povedal pre MN Dušan „Finta“ Štrbák, ktorý povedie Zel aj v budúcom ročníku, ale zmenou bude to, že sa rozhodol ukončiť svoje pôsobenie vo výbere MLMF.

BRANKÁR A STRELEC

Brankár Zelu Pavol Pikla pre MN

skonštatoval: „Keďže som bol futbalovým brankárom na veľkom ihrisku, stále sa ešte len učím a zvykám si na malý futbal. Snažím sa zlepšovať a myslím si, že sa mi to darí. V malom futbale je to rýchlejšie, akcie sa prelievajú z jednej strany na druhú, treba byť ostražitý, vedieť zaujať správne pozíčné postavenie (zmenšenie streleckého uhla protihráčovi) a musím hrať častejšie nohou. Toto bola moja druhá sezóna v malom futbale, ale vlani som na rozdiel od tohto roku nechytal tak pravidelne. Našou prednosťou bolo, že sme mali dobrú dochádzku na zápasy a nastupovali sme v silnej zostave. To bolo kľúčom k úspechu. Chceme pochváliť „Fintu“ za organizačné schopnosti a zodpovedný prístup, vedel nás motivovať pred zápasom a dirigovať na ihrisku.“

Najlepší strelec Zelu Lukáš Dudášik (56 gólov) sa pre MN vyjadril: „Malému futbalu sa venujem 14 rokov. Do Zela som sa vrátil preto, že mám rád výzvy. Cieľ získať titul sme splnili, v tabuľke strelcov súťaže som skončil druhý, takže som maximálne spokojný. Väčšinou som skóroval po kombinácii, niekedy do prázdnej brány, ale aj po individuálnej akcii. Hralo sa mi výborne, všetci sme ťahali za jeden povraz.“

ĎALŠÍ MEDAILISTI

Bambariaci v ostatných piatich ročníkoch 1. MLMF vždy získali medailu, trikrát zlatú, raz bronzovú a teraz svoju zbierku skompletizovali striebrom. Ich kapitán Richard Líška

pre MN uviedol: „Chceli sme po treťi raz za sebou obhájiť titul, ale, žiaľ, nevyšlo to. Mali sme veľmi silného protivníka. Tohtoročný majster nás zdolal na jar i na jeseň. Titul je v správnych rukách. V budúcom ročníku Zelu nič nedarujeme a pokúsime sa vrátiť na zlatý piedestál.“

Jeden z členov najvyššieho vedenie MLMF a šéf FC CCM Citron Igor Mišík pre MN poznamenal: „Blahoželám hráčom Zelu k úspechu, konečne si vybojovali titul. Ich triumf je zaslúžený, dokopy stratili len tri body, čo je obdivuhodné. Základ svojho víťazstva položili už v jarnej časti. Kvalitní boli aj Bambariaci, ktorí sa tentoraz museli uspokojiť so striebrom. Citron po jarnej časti veľa strácal, ale v odvetnej fáze sa po víťaznej jesennej jazde a skvelom finiši vyšvihol na bronzový stupeň. Prijemným oživením 1. ligy bola Sparta, ktorá na jar excelovala. Dlhoo bola ašpirantom na prvenstvo, s čím sa pred štartom súťaže nepočítalo, ale nakoniec klesla na konečnú 4. priečku. Piaty skončil Karak. Určite sa viac čakalo od vlnajšieho vicemajstra Edsonu (6. miesto), ale aj od tímu AC Roma. Naopak, chcem vyzdvihnúť výkony medikov, ktorí dokázali potrápiť aj najväčších favoritov. Čo sa týka boja o záchranu, mohlo to byť dramatické až do konca, ale zaúradovali odrátané body za kontumácie a skrečované zápasy. V budúcom ročníku 1. ligy by sme radi udržali kvalitu aspoň na súčasnej úrovni, ako aj počet zúčastnených tímov.“

V 1. MLMF štartovalo 14 družstiev, na poslednom mieste skončil tím Capy (6 bodov), v 2. lige s 10 účastníkmi zvíťazil Newbies. Najlepším strelcom 1. ligy bol Tomáš Nosák s 84 gólmi (minulý rok rekordných 116 presných zásahov). Viac na mlmfint.sk.

Autor, foto: Ľubomír Chochula

Pavol Pikla bol najlepším brankárom súťaže

Na slávnosti prijatia majstrov sveta prezidentkou SR bol aj Matej Bolibruch

Matej Bolibruch a prezidentka SR Zuzana Čaputová. Foto: mr

Slovenských hokejbalových majstrov sveta, ktorí v júni tohto roku zvíťazili v Košiciach po štvrtý raz za sebou na svetovom šampionáte (celkovo piaty titul), prijala 7. novembra v Prezidentskom paláci v Bratislave hlava štátu Zuzana Čaputová.

Zo štvorice šampiónov z Turca sa na slávnostnom akte zúčastnil iba brankár Komety Vrútky, Martinčan Matej Bolibruch (František Poliaček, Lukáš Tomka, Tomáš Vidlár sa pre pracovné a iné povinnosti ospravedlnili), ktorý pre MN povedal: „Som rád, že som mal možnosť sa znovu stretnúť s reprezentačnými spoluhráčmi a realizačným tímom, navyše pri takej významnej udalosti. Znovu sa mi oživilo krásne spomienky na „zlatý“ turnaj v Košiciach. Prijatie u pani prezidentky bolo veľkým zážitkom, to človek nezažije každý deň. Myslím si, že všetci sme si užívali príjemnú atmosféru. Je to pre nás veľká pocta. Prezidentka vo svojom príhovore okrem iného pripomenula, že je na nás hrdá za to, čo sme dosiahli, že Slovensko je v hokejbale svetovým unikátom a skutočnou veľmocou. Po slávnostnej ceremónii nasledovala druhá, neformálna, časť stretnutia, ktorá sa už odohrávala vo vedľajšej miestnosti bez prítomnosti kamier. Tu sme sa s ňou mohli odfotiť, porozprávať. Bolo to veľmi milé. Som šťastný, že som s tímom absolvoval prijatie u pani prezidentky. Veľmi si to vážim.“

Autor: Eubomír Chochula

Tanečníci Martico New Age získali na Svetovom pohári medaily

Zľava sú: Tamara Dzurecová, Laura Krecháčová, Samuel Hošťák a Viktória Školníková. Foto: mna

V septembri sa tri vynikajúce tanečnice a jeden tanečník z tanečnej skupiny Martico New Age zúčastnili na medzinárodnej súťaži Dance Shock 2019 – Svetový pohár v disco tancoch v českom Děčine.

Súťažná výprava bola síce malá, o to väčšie úspechy priniesla späť na Slovensko. Tanečníci súťažili v disciplínach disco sólo a disco duo deti. Tamara Dzurecová a Laura Kre-

chácová si v disciplíne disco duo vytancovali 18. miesto. Vyššie zamierilo zmiešané duo Viktória Školníková a Samuel Hošťák, ktoré získalo úžasnú tretiu priečku vo Svetovom pohári. V sólach súťažili Tamara Dzurecová a Viktória Školníková, ktorí sa do vyšších kôl neprebojovali, ale Samuel Hošťák zabodoval aj v tejto disciplíne a spolu s rodičmi i trénerkami sa tešil zo strieborného umiestnenia na tomto medzinárodnom podujatí.

Autor: (mna)

Do športového neba odišiel Milan Šimko, česť jeho pamiatke!

Hoci rodák z Kláštora pod Znievom Milan Šimko (futbal, stolný tenis – hráč, tréner, funkcionár, tréner futbalu) zvykol celý svoj život na športoviskách väčšinou vyhrávať a k mnohým úspechom priviedol aj stovky svojich zverencov v Martine a v rôznych kútoch nášho Turca, v piatok 18. októbra 2019 iba pár týždňov pred oslavou svojich 69. narodenín, žiaľ, svoj posledný zápas definitívne prehral.

Milan Šimko. Foto: archív

K viacerým známym osobnostiam, ktorí navždy dali z bohom futbalu medzi dvoma Fatrami, sa v týchto dňoch

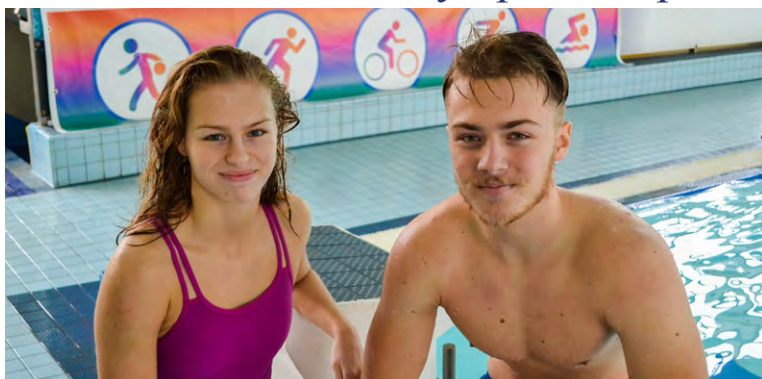
pripojil, žiaľ, aj Milan Šimko. Človek, ktorý sa dokázal celé desiatky rokov rozdávať svojim zverencom a pre ktorých bol často mimo ihriska aj druhým otcom, radcom, pomocníkom či predstaveným v zamestnaní. Znalec ľudských duší a výborný stratég, ktorý vždy vedel nájsť spôsob, ako zdolať súpera na ihrisku, nenašiel recept ani liek na zdlanie zákernej choroby. Ako hráč pôsobil počas celej svojej kariéry len v Tatrane Kláštor pod Znievom. Po skončení aktívnej činnosti sa venoval takmer 35 rokov trénerskej práci. Ako tréner pôsobil

vo viacerých kluboch v okrese Martin, najdlhšie vo futbalových kluboch FC Tatra Kláštor p. Zn. (v kategóriách žiaci, dorast, muži), v ŠKF ZŤS VTJ Martin (dorast, muži), viackrát v družstvách mužov v Dražkovicach a tiež v Belej. V Martine sa podieľal na výchove celej jednej generácie hráčov, ktorí potom pôsobili väčšinou v kluboch vyšších futbalových súťaží doma aj v zahraničí, vrátane slovenskej extraligy, resp. 1. ligy. Okrem trénerovania sa venoval aj funkcionárskym aktivitám. Niekoľko rokov vykonával funkcie vo Výkonnom výbore Okresného futbalového zväzu ako predseda registračno-matričnej komisie, neskôr ako predseda trénersko-metodickej komisie a podpredseda OFZ. Funkcionárske aktivity vykonával dlhé obdobie aj vo svojom mater-

skom klube FC Tatra Kláštor p. Zn. Niekoľko rokov sa aktívne venoval aj futbalu v klube TJ Neografia Martin. Bolo to zatiaľ jediné dlhodobé aktívne pôsobenie mužstva z nášho regiónu v celoslovenských súťažiach futbalu. V tomto období vykonával aj funkciu člena VV Stredoslovenského futbalového zväzu. Dlhé roky pôsobil ako aktívny hráč stolného tenisu vo viacerých kluboch v regióne. Neskôr sa venoval aj v tomto športe funkcionárskym aktivitám. Viac ako 12 rokov bol predsedom Okresného stolnotenisového zväzu v Martine. Na V. stretnutí športových veteránov Turca (24. apríla 2015 v Jasenskej doline) mu udelili Čestné uznanie za dlhoročný prínos pre šport a telesnú výchovu.

ČESŤ JEHO PAMIATKE!
Autor: Martin Ferenčík

Martinská celoročná olympiáda dopísala svoju XV. kapitolu

Absolútni víťazi podujatia – Alexandra Mišíková a Šimon Stahl

Branislav Turanský (víťaz kategórie muží nad 50 rokov) patril k najrýchlejším v absolútnom poradí

Po kolkoch, behu v prírode, cyklistických a korčuľarských pretekoch patril záver XV. ročníka populárnej súťaže rekreačných športovcov plávaniu. Dejiskom posledného (V. kola) bola v stredu 23. októbra martinská krytá plaváreň Sunny.

Od svojho vzniku v roku 2005 patria plavecké súťaže po kolkoch k najobľúbenejším disciplinám Martinskej olympiády. Túto skutočnosť potvrdila aj v tomto ročníku rekordná účasť pretekárov. Počas desiatich hodín sa ich v bazéne vystriedalo až 426! Bezchybná organizácia, priateľská atmosféra, snaha o čo najlepší výkon, vzájomné povzbudzovanie, úprimná radosť z dosiahnutého výkonu a tiež sladká odmena. Nič z toho opäť nechýbalo na stretnutí ľudí, pre ktorých sa toto podujatie stalo už srdcovou záležitosťou a účasť na ňom ozajstným potešením. Pred 15 rokmi sa stalo jednou z prvých lastovičiek na ceste k ozajstnému naplneniu obsahu sloganu: Martin = Zdravé mesto. O tom, že Martinská olympiáda rekreačných športovcov si z roka na rok získava ďalších sympatizantov a účastníkov, že spája viacero generácií, presvedča pohľad

do výsledkovej listiny. Tá hovorí jasnou rečou. Okrem obyvateľov Martina, Vrútok, Turčianskych Teplíc a turčianskeho vidieka, predvádzali svoje plavecké schopnosti aj prechodní obyvatelia nášho mesta, ktorí sem zavítali za prácou či štúdiom zo Žiliny, Bratislavy, Levoče či ďalekého Nórska.

OBDIVUHODNÉ VÝKONY

Plavecké preteky opäť dokázali, že Martinská olympiáda je otvoreným a vhodným podujatím pre všetky vekové kategórie. Veď vekový rozdiel medzi najmladšími a najstaršími účastníkmi bol viac ako 70 rokov! A aj keď toto podujatie sa nesie od svojho začiatku v duchu známeho hesla zakladateľa novodobých olympijských hier („Nie je dôležité vyhrať, ale zúčastniť sa“), viacero dosiahnutých výkonov vzbudzuje uznanie a obdiv. Postarali sa o to najmä martinskí plaveckí seniori, členovia Plaveckého klubu masters Turčianski raci – Branislav Turanský (52 rokov) a Ján Vanko (64 rokov). Viacnásobní medailisti z vrcholných svetových a európskych plaveckých šampionátov sa iba pred niekoľkými týždňami vrátili z majstrovstiev sveta v Južnej

Kórei, kde boli členmi polohovej štafety, ktorá obsadila vynikajúce 6. miesto. Obaja boli ozdobou plaveckých súťaží Martinskej olympiády. S veľkým odstupom zvíťazili vo svojich vekových kategóriách a Branislav Turanský zaostal iba 95 stotín sekundy za 18-ročným Šimonom Stahom, absolútnym najrýchlejším plavcom celého podujatia. Najrýchlejšou plavkyňou v kategórii žien bola Liana Novinská.

PREHĽAD VÍTAZOV

25 m voľný spôsob – „žubrienky“ (chlapci): Pavol Blizniak (ročník narodenia 2013, Súkromná ZŠ BellAmos) 37,41 s. **„žubrienky“:** Dorota Žilová (Súkr. ZŠ BellAmos) 32,49. **Najmladší žiaci:** Alexander Čejka (2011, Bodorová) 20,60. **Najmladšie žiačky:** Stela Výtkačová (2011, Evanjelická spojená škola) 18,31. **Mladší žiaci:** David Reich (2010, ZŠ P. Mudroňa) 16,38. **Mladšie žiačky:** Viktória Baranovičová (2009, ZŠ A. Dubčeka) 16,90. **Starší žiaci:** Matej Liptaj (2008, Katolícka ZŠ A. Bernoláka) 15,28. **Staršie žiačky:** Alexandra Michalidesová (2007, Katolícka ZŠ A. Bernoláka) 14,40. **50 m voľný spôsob – dorastenci a juniorky:** Šimon Stahl (2001,

Gymnázium V. Paulinyho-Tótha) 27,00. **Dorastenci a juniorky:** Alexandra Mišíková (2003, Gym. V. P. T.) 28,18. **Muži do 40 rokov:** Michal Obžera (1982, Krpel'any) 35,85. **Ženy do 40 rokov:** Lucia Čejková (1981, Bodorová) 40,16. **Muži 41 až 50 rokov:** Rastislav Turčan (1975, Martin) 32,40. **Ženy 41 až 50 rokov:** Liana Novinská (1978, Martin) 34,46. **Muži 51 až 59 rokov:** Branislav Turanský (1967, Vrútky) 27,95. **Ženy nad 50 rokov:** Magdaléna Nagyová (1960, Martin) 52,90. **Muži nad 60 rokov:** Ján Vanko (1955, Martin) 35,68.

Z MARTINA DO BYSTRICE

Súčasťou Martinskej olympiády bola aj Plavecká štafeta miest, tradičná celoslovenská korešpondenčná súťaž, zameraná na rekreačné a kondičné plávanie. Do podujatia, ktoré je súčasťou celoročného programu Asociácie športu pre všetkých Slovenskej republiky, sa každoročne zapája aj mesto Martin. Tak to bolo aj v jeho XII. ročníku. Pomyselný štafetový kolík si podávalo až 479 plavcov, ktorí počas 10 hodín preplávali 63 425 metrov, teda približnú vzdialenosť medzi Martinom a Banskou Bystricou!

Autor, foto: Martin Ferencík

Juniorky na štarte v disciplíne 50 m voľný spôsob

Veterán Ján Vanko vyhral kategóriu muží nad 60 rokov

Pripomenuli sme si významného politika Jozefa Lettricha

J. Lettrichovi sa poklonili aj príslušníci rodu Lettrichovcov a priaznivci Demokratickej strany.

Významného slovenského politika, právnika, člena Výboru Matice slovenskej, protifašistického odbojára a exilového dejateľa Jozefa Lettricha si 29. novembra pripomenula Matica slovenská na Národnom cintoríne pri príležitosti 50. výročia jeho úmrtia. Podujatie pripravila MS spolu

s mestami Martin a Turč. Teplice, Gymnázium J. Lettricha v Martine, Gymnázium M. Galandu v T. Tepliciach a Nadáciou dr. J. Lettricha. S obsiahlym príhovorom vystúpil primátor Turč. Teplíc I. Hus, prínos J. Lettricha vyzdvihol aj primátor Martina J. Danko. Predstavitelia oboch miest potom položili vence k pomníku J. Lettricha.

J. Lettrich doviedol Demokratickú stranu k 62 % víťazstvu vo voľbách v roku 1946, zatiaľ čo komunisti získali len 30 percent. No pre predsedu Demokratickej strany a SNR, poslanca Národného zhromaždenia J. Lettricha to však znamenalo začiatok

otvoreného konfliktu s politickými oponentmi. V marci 1948 z politických dôvodov emigroval do USA, kde pôsobil v exilových organizáciách. Zomrel 29. novembra 1969 v New Yorku. V roku 1990 bola jeho urna prevezená do Martina na Národný cintorín.

Jozef Lettrich bol jednou z najvýznamnejších osobností slovenskej a čs. politickej scény 20. stor., bol spoluzakladateľom ilegálnej NR a signatárom Vianočnej dohody, nositeľom Radu SNPI. tr. (1945) a Radu T. G. Masaryka II. tr. (1991). V exile sa stal jedným z najvýznamnejších predstaviteľov - bol podpred-

sedom „Rady slobodného Československa“. Neskôr spoločne s ďalšími politikmi založil „Výbor pre slobodné Československo“. V decembri 1963 bola v Toronte založená „Stála konferencia slovenských demokratických exulantov“, ktorej sa stal predsedom. Prednášal na viacerých univerzitách, bol členom Americkej akadémie politických a sociálnych vied v Philadelphii. V roku 1968 sa stal predsedom Zhromaždenia európskych ujarmených národov ACEN a v tejto funkcii podnikol v máji 1969 cestu do Európy, pri ktorej prehovoril v Štrasburgu.

Autor: (vm, bk), foto: (chir)

Viena international
EIN UNTERNEHMEN DER REJLEK METAL & PLASTICS GROUP

Spoločnosť s dlhoročnou pôsobnosťou na trhu prijme do riadneho pracovného pomeru zamestnancov na pozície:

- **OBSLUHA TROJ- A PÄTOSÉHO FRÉZOVACIEHO CNC CENTRA**
- **OBSLUHA SÚSTRUŽNÍCKEHO CENTRA**

POŽADUJEME

- vyučení v danej profesii a prax minimálne 3 roky
- znalosť čítania výkresovej dokumentácie
- zmysel pre kusovú a malosériovú výrobu
- zodpovednosť a vysoká kvalita práce

PONÚKAME

- výhody v rámci vnútorného motivačného systému spoločnosti
- možnosť odborného rastu a ďalšieho vzdelávania
- práca v príjemnom kolektíve a dobrom pracovnom prostredí
- mzda podľa schopnosti a výsledkov od 600 do 1100 eur

VAŠE ŽIADOSTI POSIELAJTE NA ADRESU

Viena international, s.r.o., Personálne oddelenie
Kráčiny 2, 036 01 Martin, T: 043 / 4200 104, E: kovac@viena.sk

Oslovíme iba tých záujemcov, ktorí splnia požadované kritériá.

**PENZIÓN
ĽADOVEŇ**

PRÍJMEME KUCHÁRA A ČAŠNÍKA

Svoje životopisy zasielajte na mailovú adresu:
info@penzionladoven.sk, alebo tel. 0903 586 271

**Chcete zázrak?
Sme tu pre vás.**

MARTIN

BANSKÁ BYSTRICA

KOŠICE

SANATÓRIUM HELIOS®

Centrum gynekológie a reprodukčnej medicíny

www.sanatoriumhelios.sk

V novootvorenom finančnom centre Home Credit vybavíte

- hotovostnú pôžičku až do 15 000 €
- spojenie pôžičiek až do 20 000 €
- flexibilnú pôžičku na kartu až do 10 000 €

TULIP CENTRUM v Martine po-ne 9.00–20.00 h.

Viktória Varinská 0908 572 567
Jana Zacharová 0908 405 213

**HOME
CREDIT**
Pre lepšie príbehy

Firemná kultúra je viac než len organizácia práce

Prokurista Viena International H. Aichinger (v strede) odovzdáva šek pre Slovenský Červený kríž.

Viena International, spol. s r.o. v Martine je členom rakúskej skupiny REJLEK Metal & Plastics Group. Firma využíva najnovšie technológie, zamestnáva cca 150 ľudí. Ako významnú spoločnosť ju predstavujeme v MN - na otázky odpovedá prokurista spoločnosti Hannes Aichinger.

Ako ste sa vlastne dostali do Martina a aké boli vaše dojmy?

- Koncom roka to bude desať rokov, čo som tu. Samozrejme, bola to pre mňa obrovská zmena. Dovtedy som robil na mašine. Zrazu som to mal, takpovediac, zo dňa na deň zmeniť. No je to presne ten moment, keď si uvedomíte, že keď naozaj chcete, všetko dokážete zmeniť. Prišiel som sem a rýchlo som si uvedomil, že tu budú aj ľudia, ktorí ma neprijmú pozitívne. Hneď som povedal K. Rejlekovi, že budem potrebovať „kryt“ chrbát“. Normálne sa to nestáva. Ale tu som tú podporu dostal.

Čo boli vaše prvé kroky, keď ste sem prišli?

- Keď som prišiel sem, povedal som si, že sa musím naučiť aj po slovensky – bez toho to nejde. To je súčasť práce – hovoriť rečou prostredia aj nášho zákazníka. Je tu mnoho múdrych ľudí, možno viac než u nás doma, a určite to má základ vo vzdelaní. Veľá ľudia tu nechce vidieť, že máte rozvinuté inžinierske štúdium a podceňujú ho, akoby to nebolo nič hodné.

No to nie je pravda. Niektorí ľudia majú určité nedostatky, ale v základe je to vyššie inžinierske vzdelanie než v Rakúsku. A to je veľká prednosť. Prejavuje sa to aj v zaobchádzaní s ľuďmi. Som tu desať rokov a za ten čas som takmer nevidel nikoho hádať sa, kričať po sebe. V Rakúsku je to celkom inak. V Rakúsku by som sa určite ani len nepriblížil k tomu, čo som dosiahol tu. Stretol som veľmi veľa dobrých kolegov, milých, zaujímavých a rozumných ľudí.

Ako sa mení firemná kultúra?

- Bol som relatívne veľmi prekvapený, keď som sem prišiel, najmä z toho, ako firma fungovala. Dve veci mi okamžite udreli do očí: že organizácia práce bola absolútne super. Vo firmách v Rakúsku, kde som pracoval, nebola organizácia práce ani zďaleka taká. Potom som našiel som druhú vec, ktorá mi k tej prvej vôbec nesesedela: to bola technika. Takže záver: organizácia práce na vysokej úrovni, ale máme obrovský problém s technikou. A to preto, že tu ľudia na ňu nedostatočne školili. Keď v Rakúsku robím frézara, sústružníka či obrábača kovov, absolvujem výučbu v trvaní 3-5 rokov a v školiacom stredisku ma naučia o tom úplne všetko. Asi 10 týždňov za rok umiestňujeme týchto pracovníkov do profesionálnych škôl, kde ich naučia celú teóriu, absolvujú záverečnú skúšku a potom nasleduje praktické školenie. A to tu nebolo. Aj na pracovníkovi, ktorý robí povedzme 15 rokov na nejakej mašine, niekedy vidím,

že má deficit. Bolo veľmi ťažké vysvetľovať ľuďom, že to, čo sa učili a robili celé roky, nie je správne a že to treba robiť celkom inak. No na Slovensku je veľmi veľa akademicky dobre vzdelaných ľudí, popri ktorých som si zas ja uvedomil svoje deficit. A títo ľudia veľmi dobre chápali, čo treba robiť. Takže dôležité bolo spojiť úsilie týchto ľudí s praktikmi pri strojoch – bolo to tvrdé, ale v spolupráci s inžiniermi, vedúcimi oddelení sa postupne darilo ľuďom preškoliť. Asi v roku 2012 sme urobili malú školiacu miestnosť a začali sme školiť učňov. Ak sme chceli získať ľudí, akých potrebujeme, museli sme si ich sami vychovať. Preto sme do toho investovali a dnes máme samostatný objekt – školiace stredisko. Ľudia, ktorí prejdú ním, sú v konečnom dôsledku naučení podľa našich pravidiel a sú pre nás najväčším prínosom.

Firemná kultúra – kde sa v nej dá nájsť produktívny obsah, zdroj napredovania?

- Samozrejme, že aj u nás splatí to čo všade, že ak má byť firma úspešná, musia v nej pracovať spokojní ľudia. To sa snažíme vytvárať nielen finančným ohodnotením práce našich zamestnancov, ktoré je výrazne nad republikovým priemerom, ale aj prostredím, v ktorom pracujú, a sociálnym programom. Len ľudia sú najväčšou hybnou silou, ktorá nás posúva neustále vpred. Na podporu pohody na pracoviskách sme zaviedli

„green office“ podmienky v priestoroch celej firmy. Už na prvý pohľad zaujme návštevníkov veľmi útulné pracovné prostredie nielen v exteriéri a kanceláriách, ale aj na dielenských pracoviskách, priamo pri CNC strojoch. Veľké množstvo rastlín sa stretlo s podporou samých zamestnancov, ktorí ich postupne doplňajú o vlastné, z domu donesené exempláre. Vytvárajú si tak bližší, domácky pocit pri práci. Zistil som, že veľmi populárnym hobby na Slovensku je záhradníčenie. To bol impulz, prečo sme sa pred pár rokmi rozhodli vysadiť v areáli 40 ovocných stromov. Náš areál obsahuje množstvo záhonov, stromov, kríkov, kvetov. Takou malou „čerešničkou na torte“ je priebežne budovaná japonská záhrada. K tomuto „v strojárskych brandži“ neštandardnému looku sa veľmi pozitívne vyjadrujú aj naši obchodní partneri ☺.

A čo Vianoce na Slovensku ?

- Vidím tu v Martine veľmi podobnú atmosféru ako v Rakúsku. A najmä u nás doma vo Waldvierteli. Samozrejme, maškrtky na Vianočných trhoch sú rôzne ☺, ale ľudia sú rovnakí. V adventnom období si okrem samotnej sviatočnej atmosféry viac uvedomujeme potrebu ľudskej blízkosti a spolupatričnosti. Preto sú charitatívne akcie cestou, ako aspoň trochu môžeme pomôcť tým, ktorí to potrebujú. Viena International si uvedomuje svoju pozíciu a každoročne, v rámci svojich možností, pomáha subjektom, ľuďom, ktorým aspoň čiastočne pripomenieme, že aj podnikateľské spoločnosti majú svoj ľudský a sociálny rámec. Tento rok sme sa rozhodli na tomto princípe podporiť Slovenský Červený kríž.

Pre našich zamestnancov pripravujeme vianočné baličky a tradične organizujeme Vianočný ples - tento rok už okruhy 20. ročník. Je to priestor na krátke zhodnotenie uplynulého roku a poďakovanie zamestnancom a ich rodinným príslušníkom za ich prácu a podporu na našej spoločnej ceste. **Autor, Michal Beňadik, foto: autor a Viena International**

Realizujú sa investičné akcie, prekypuje kultúrny i športový život

Na investičnú akciu rekonštrukcia telocvične si mesto Vrútky zobralo úver. Foto: ICh

Branislav Zacharides sa ujal funkcie primátora Vrútok 7. decembra 2018. Ako sa zhostil svojho mandátu v ôsmom volebnom období v novodobých dejinách samostatnosti Vrútok, či je to v prospech mesta v duchu starostlivosti o všestranný rozvoj jeho územia a potrieb jeho obyvateľov, to zhodnotia voliči v najbližších komunálnych voľbách. MESTSKÉ NOVINY urobili s vrútockým primátorom nasledovný rozhovor.

Ako hodnotíte prvý rok vo funkcii, podarilo sa naplniť stanovené ciele?

Na koncoročné bilancovanie je ešte prívčas, už teraz však viem povedať, že všetky schválené investičné akcie pre rok 2019 aj zrealizujeme. V letnom období sme sa sústredili na školské objekty. Dá sa povedať, že v každom zariadení sa realizovali nejaké investície. V týchto týždňoch

už prebieha druhá vlna akcií. Konkrétne – výstavba chodníka na Ul. Karvaša a Bláhovca, výstavba oddychovej zóny pri mestskom úrade, rekonštrukcia priestorov bývalej knižnice Hany Zelinovej a, samozrejme, rekonštrukcia telocvične pri Základnej škole Hany Zelinovej. Táto najvýznamnejšia investícia zatiaľ ide podľa plánu. Postupné zatepľovanie fasády a strechy vidí verejnosť aj zvonku, ale robí sa tiež v interiéri. Momentálne sa nemám dôvod obávať, že sa rekonštrukcia telocvične úspešne neskončí v budúcom roku. Pokiaľ ide o cyklotrasu z Martina do Vrútok, jej výstavba sa začala na martinskej strane, pričom realizácia vrútockého úseku sa uskutoční v budúcom roku. Rok 2019 bol však bohatý aj na mnohé športové a kultúrne podujatia. Dúfam, že nielen Vrútočania si užili tak Vrútockú hudobnú jar, ako aj Dni mesta

Vrútky. Mená ako Dalibor Karvay, spevácky zbor Cantica Collegium Musicum či Adam Ďurica s kapelou tu predsa nevystupujú každý rok.

Aké najväčšie výzvy čakajú Vrútky v najbližšom období?

Okrem úspešného ukončenia stavebných prác na telocvični a cyklotrase, ako aj na schválených projektoch, kde sa nám podarilo získať granty (rekonštrukcia systému prípravy teplej vody na futbalovom štadióne, rekonštrukcia hasičskej zbrojnice, atď.) to iste bude najmä ekonomická stabilizácia samosprávy, keďže z dôvodu legislatívnych zmien bude aj na Vrútkach budúci rok oveľa náročnejší. Napriek tomu však nechceme, aby sa v meste zastavil život. Popri vzornom splácaní starých úverov na rekonštrukciu synagógy a Materskej školy na Ul. francúzskych partizánov, ako aj nového úveru na spomínanú telocvičňu, budeme naďalej intenzívne hľadať vlastné i cudzie zdroje na ďalší rozvoj. V tomto roku sme podali 14 rôznych projektov a žiadostí o granty, vrátane piatich eurofondových, ale zrealizovali sme aj množstvo vecí z vlastných zdrojov. V nastavenom tempe sa budeme snažiť pokračovať aj v roku 2020.

Mesto Martin zvýšilo dane pre občanov, pristúpi k rovnakému kroku aj mesto Vrútky?

Výpadok plánovaných príjmov z podielových daní, ale aj zvýšené sadzby zákonom stanovených

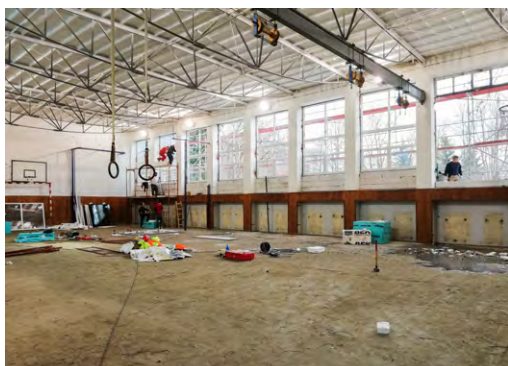
poplatkov do Environmentálneho fondu musíme aj my kompenzovať zmenou sadzieb miestnych daní a poplatku za odpad. Návrh je už na stole, snažíme sa držať sadzby na nižších úrovniach ako susedný Martin. To však znamená aj nevyhnutnú racionalizáciu výdavkov mesta v rôznych oblastiach, takže konečné slovo bude mať mestské zastupiteľstvo.

Na aké kultúrne akcie sa občania môžu tešiť v predvianočnom období?

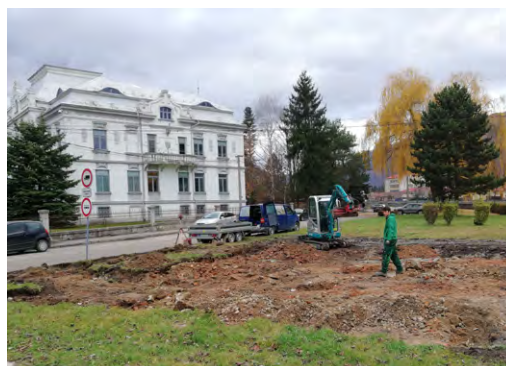
December bude v našom meste skutočne bohatý na podujatia. Adventné trhy na pešej zóne otvoríme 6. decembra. Samozrejme, nebude chýbať ozajstný Mikuláš, ktorý – verím, že niečo našim deťom aj prinesie. Z kultúrnych podujatí spomeniem aspoň koncert operného speváka Martina Babjaka a klaviristu Daniela Buranovského (1. decembra), dvojkonzert Dalibora Karvaya a gitaristky Miriam Rodrigez Brülllovej (14. decembra) či koncert sólistov Donských kozákov (17. decembra). Ale bude toho ešte viac.

Uskutoční sa vo Vrútkach aj Silvestrovský beh?

Ano, ide o tradičné športové podujatie organizované Turčianskym amatérskym triatlonom. Štart jedného z najstarších slovenských behov na Silvestra, ktorý sa vo Vrútkach koná od roku 1981, bude 31. decembra o 10. h na pešej zóne. Autor, foto: Eubomír Chochula

Rekonštrukčné práce sa uskutočňujú aj v interiéri telocvične. Termín dokončenia – február 2020. Foto: ICh

Pri vrútockom mestskom úrade začali budovať oddychovú zónu. Foto: ICh

Športovní nadšenci si znovu zmerajú sily na Silvestrovskom behu. Foto: chir

Vrútocké kolky sú na výslni v extralige družstiev mužov i žien

Obe kolkárske družstvá TJ Lokomotíva Vrútky budú zimovať na čele tabuľky vo svojich extraligových súťažiach. Od ženského tímu (obhajca majstrovského titulu) sa to očakávalo, ale príjemným prekvapením sú výkony mužov, ktorí sú v aktuálnej sezóne ako pokropení živou vodou.

Veľkou posilou mužského družstva Vrútok je slovenský reprezentant Milan Tomka (trikrát bronzový na MS, z toho dvakrát v tandeme a raz ako člen slovenského tímu). S kolkami začínal v Sučanoch a najdlhšie pôsobil v Podbrezovej, s ktorou bol trikrát víťazom Ligy majstrov. Osobný rekord má 707 zvalených kolkov. Čo ho priviedlo zmeniť klubový dres? „Moja manželka hrá za Lokomotívu Vrútky a okrem toho som cítil, že

potrebujem zmenu. V Podbrezovej som skončil na vlastnú žiadosť. Mal som niekoľko ponúk, ale rozhodol som sa pre Vrútky. Zvykám si na to, ako tu tu funguje, lebo počas tých 19 rokov, čo hrám kolky profesionálne, bolo o nás v tíme postarané, kým teraz je to na inej úrovni. Taká je realita. Je to boj, chýbajú financie. Určite by sme privítali, keby bola väčšia podpora zo strany mesta a klubu. Napriek tomu je naším cieľom vyhrať extraligu. Či by sme potom aj postúpili do extraligy, to neviem, lebo účinkovanie v česko-slovenskej súťaži je finančne náročnejšie,“ povedal pre MN Milan Tomka. Na margo svojho kolkárskeho manželstva dodal: „To, že obaja hráme kolky, je výhodou. Vieme, o čom je tento šport, čo si vyžaduje. Máme pochopenie jeden pre druhého, navzájom sa tolerujeme, rešpektujeme, podporujeme a pomáhame si.“

Kolkári Lokomotívy Vrútky, zľava: Milan Tomka, Jozef Adamčík, Marián Ruttkay, Peter Marček, Miroslav Ruttkay a Ján Kubena (na snímke chýbajú Peter Hanko a Juraj Kubena). Foto: Ich

Druhou veľkou oporou Vrútok je Peter Marček, ktorý si v poslednom domácom zápase tohto roku proti Košiciam (23. novembra) vytvoril osobné maximum 687 zvalených kolkov. Ten pre MN poznamenal: „Som rád, že sme na jeseň vyhrali vo svojej

kolkárni všetky domáce duely. V stabilných výkonoch chceme pokračovať aj v jarnej časti. Našou ambíciou je skončiť na 1. mieste v extralige, čo by však neznamenalo majstrovský titul, lebo ten získava jeden zo šiestich slovenských tímov v interlige.“

Kometa bola na jeseň úspešná napriek tomu, že ani raz nehrala doma

Útočník Martin Kolčák (čierny dres) ako obranca, v pozadí brankár Peter Kubala. Foto: chlr

Muži HbK Kometa Vrútky potvrdili v jesennej časti sezóny 2019/2020 Slovenskej hokejbalovej extraligy svoju kvalitu. Do jarných zápasov základnej časti vstúpia so ziskom 25 bodov z 3. miesta, len s dvojbodovou stratou za vedúcou Skalickou.

Vrútočania absolvovali jesennú časť bez toho, aby odohrali čo len jeden zápas na vlastnom ihrisku. Pre rekonštrukciu hokejbalového štadióna vo Vrútkach museli prijať „exil“ v Martine. Svoje „domáce“ stretnutia hrali buď v športovej hale na Podháji alebo v areáli pri Sokolovni. Napriek tomuto hendikepu vyhrali „doma“ šesťkrát zo siedmich duelov. „Vzhľadom na to, že sme nemali k dispozícii domáce prostredie a svoje ihrisko, čo malo dopad aj na tréningový proces (trénovali sme raz týždenne v martinskej hale, čo bolo málo), môžeme byť s jesennou časťou spokojní. Súťažnú prestávku budeme chcieť využiť na to, aby sme čo najlepšie zvládli jarné výzvy. V decembri to budú individuálne tréningy, ale od Nového roka sa už chceme pripravovať spoločne ako kolektív. Prioritou je dokončiť rekonštrukciu ihriska vo Vrútkach,

kde by sme radi odštartovali jarnú časť (29. februára 2020). Základným cieľom je postup do osemčlenného play-off, čo by nám nemalo ujsť. Ambície máme vždy najvyššie,“ podotkol pre MN jeden z lídrov Vrútok, útočník a tréner Martin Kolčák. Kometa má šikovných hráčov. Niektorí z nich padli do oka aj trénerom Slovenska (Mojmír Hojer a Marián Gregorík), ktorí nominovali na reprezentačné sústredenie do Žiliny (uskutoční sa 8. decembra) celkovo 29 hokejbalistov, z toho poltucet z Vrútok. Pozvánku na zraz dostali tohtoroční majstri sveta – brankár Matej Bolibruch a obranca Tomáš Vidlár, ďalej kapitán mužstva a motor ofenzívy Michal Fillo, ale aj traja nováčikovia v národnom tíme – obranca Tomáš Knesl, útočníci Branislav Hlaváč i Filip Simon.

Víťazi žiackeho turnaja (PVK Vrútky) zanechali v Prahe výborný dojem

Víťazom 2. ročníka Memoriálu Josefa Neumanna (23. novembra v Prahe) vo vodnom póle mladších žiakov (chlapci a dievčatá narodené v roku 2008 a mladší) sa stal tím PVK Vrútky.

Na podujatí sa zúčastnilo osem družstiev (šesť českých a dve slovenské). Vrútky vyhrali všetky tri zápasy v skupine (s Děčínom 7:1, s domá-

cou Slaviou Praha 6:3, s Plzňou 9:0) a potom vo finále pokorili Strakonice (9:2). Zostava PVK Vrútky: Martina Gažová, Edo Grilus, Roland Novinský, Eliška Turiaková, Viktória Baranovičová, Samuel Náčinák, Ján Ševčík, Sebastián Kontra, Šimon Maťovčík, Tamara Patková, Peter Mitruška a Hanka Mitrušková. Tréneri: Miroslav Krejzl a Jaromír Roubal. Tréner Miroslav Krejzl pre MN

uviedol: „Náš tím zanechal v Prahe výborný dojem. Organizátori nás už teraz pozvali na ďalší ročník turnaja v roku 2020. Veľká vďaka patrí fan-klubu rodičov, ktorí boli s nami, pomáhali nám pri rôznych činnostiach a celkovo vytvorili skvelú atmosféru v družstve.“

Stranu pripravil:
Ľubomír Chochula

Radosť z triumfu na turnaji v Prahe. Foto: Michal Červený

Poznáte Martin? Otestujte sa!

Poznajme svoje mesto :) Po prestávke, v ktorej sme hľadali možnosti, ako v našej rubrike pokračovať, tu máme vyhodnotenie 15. vydania našej rubriky, ktoré nebolo až také ťažké ☺

VYHODNOTENIE PÄTNÁSTEHO KOLA

1. Dom, v bývalej „Jednosmerke“, ktorý patril farbiarovi a hostinskému Tobiášovi Ivankovi (národnokultúrny pracovník - o.i. starý otec významnej martinskej herečky Nade Hejnej, rod. Pietrovej. Starší vedeli, že to bol Hostinec U KRČOV.

2. Na Smrtnej ulici sa nachádzal

hostinec Pod zeleným stromom, v ktorom sa schádzali významní martinskí umelci, aj hostinský sa venoval literárnej činnosti. Z úspešných riešiteľov testu sme vyžrebovali 3 výhercov – knihy súvisiace s Martinom (z vydavateľstva MS resp. Vyd. Vydavateľ) vyhrávajú: Vladimír Straka, Dušan Chrenko a Jozef Adamec. Knihy si môžu vyzdvihnúť v redakcii MESTSKÝCH NOVÍN, ohlásť sa na mailovej adrese: redakcia@mestskenoviny.sk.

Ohlasy na náš historický TEST

Jozef Adamec: Dom, ktorý stojí v jednosmerke, je bývalý hostinec, ktorý vlastnili moji starí rodičia, Jozef a Anna Křčovci. Pôvodne kúpili nehnuteľnosť spoločne s p. Jánom Školom, 29. 5. 1920 od Imricha Ivanku. Neskôr starí rodičia p. Školu vyplátili a stali sa jedinými majiteľmi, až do roku 1952, keď im hostinec vyvlastnili. V prílohe posielam aj starú fotku (pravdepodobne 6. 10. 1923), na ktorej je môj starý otec (ten vpravo) so švagrom.

Vlado Straka: Budova, ktorá sa nachádza na zábere prešla do dneška viacerými prestavbami, takže sa dá rozpoznať len podľa okolitých budov. Už za čias Tobiáša Ivanku slúžila ako reštaurácia. Občas bola využívaná v čase veľkej návštevnosti Turčianskeho kasína ako jeho útulok. V 60. a 70 rokoch a ešte aj neskôr pokračovala ďalej ako reštaurácia, pod názvom U Křčov, alebo Zelená žaba. Ešte aj Křčovci mali rodinný vzťah k divadlu, lebo ich dcéra sa stala manželkou herca Emila Horvátha st. V prestávke vystúpenia si sem herci zabehli na občerstvenie.

Milí Martinčania, 15. vydaním našu rubriku končíme. Ďakujeme za veľmi pozitívne ohlasy, azda sa ešte pri rubrike v priaznivejšej budúcnosti stretne. Veríme, že sa nám podarilo aspoň trochu vzbudiť záujem o históriu mesta, o ktorú sa inak v Martine staráme málo. Ilustrujeme to len pár príkladmi: minulé vedenie mesta dovolilo zbúrať synagógu, Mestský (Glückstahlov) dom, historickú národnú stavbu - Knihtlačiarcky účastinársky spolok, dovolili architektonicky zlikvidovať krásnu trojvilu architekta B. Bullu v UNM. Úfame sa, že poznanie pomôže vytvoriť atmosféru, v ktorej sa podobné kultúrne barbarstvá v Martine nezopakujú.

Foto: Igor Dobrovolný, Jozef Adamec, Literárny archív SNK
Rubriku pripravoval: Igor Dobrovolný a Michal Beňadik

Zbúraná budova Knihtlačiarkeho účastinárkeho spolku na Vajanského námestí

Zbúraný Glückstahlov - Mestský dom na Námestí SNP

Zbúraná synagóga pod Národným cintorinom

Columbia Sportswear Company®

Funkčné oblečenie a obuv Columbia

Martin, Ul. M. R. Štefánika č. 6

Keď prší, budete v suchu...
Keď fúka, nebudete cítiť chlad...
Keď sa spotíte, nebudete mokri...

... lebo Columbia titanium myslí na Vás !!! Vyrába zo zdravotne certifikovaných materiálov oblečenie a obuv tak, aby slúžilo Vašmu zdraviu.

Obuv Columbia... komfort pre Vaše nohy od rána do večera...
Obuv, čo chodí sama:)))

... netlačí, nešmýka sa v nej, dobre odpružená, odvetraná, nepremokavá... kvalitná obuv pre Vaše zdravie.

Kupón si vystrihnite a predložte v predajni:

**Do konca roka 2019
10% zľava**